

Za javno objavljivanje

Godišnji izvještaj o poslovanju 2012.

NLB Montenegrobanka

Osnovni finansijski podaci

	2011	2012	rast 2012/2011
Pokazatelji bilansa uspjeha (u mil EUR)			
Neto kamatni prihodi	21,3	17,3	-19,1%
Neto nekamatni prihodi	8,0	6,8	-14,1%
Operativni troškovi	14,4	14,4	-0,2%
Rezervacije	14,5	59,6	310,2%
Dobit/gubitak prije oporezivanja	0,4	-49,8	-
Dobit/gubitak nakon oporezivanja	0,3	-49,8	-
Pokazatelji bilansa stanja (u mil EUR)			
Bilansna suma	525,7	476,2	-9,4%
Kreditni nebankarskom sektoru	428,7	388,8	-9,3%
Depoziti nebankarskog sektora	375,5	353,7	-5,8%
Kapital	39,0	15,6	-60,0%
Ključni finansijski pokazatelji			
a) Kvalitet kreditnog portfelja			
Pokrivenost kredita rezervacijama *	5,1%	16,3%	
Kreditni (C+D+E)/Ukupni krediti	19,8%	35,2%	
b) Profitabilnost			
Kamatna marža	4,28%	3,64%	
Povrat na kapital/prije oporezivanja (ROE b.t.)	0,91%	-193,52%	
Povrat na aktivu/prije oporezivanja (ROA b.t.)	0,07%	-9,88%	
Povrat na kapital/poslije oporezivanja (ROE a.t.)	0,78%	-193,49%	
Povrat na aktivu/poslije oporezivanja (ROA a.t.)	0,06%	-9,88%	
c) Troškovi poslovanja			
Operativni troškovi/prosječna bilansna suma	2,8%	2,9%	
Udio troškova u neto operativnom prihodu (CIR)	49,0%	59,5%	
d) Likvidnost			
Likvidna aktiva/kratkoročna pasiva	32,8%	45,0%	
Likvidna aktiva/ukupna aktiva	16,9%	23,5%	
e) Ostalo			
Tržišni udio po bilansnoj sumi	18,7%	17,0%	
Pokrivenost neto kredita sa depozitima (LTD)	108,6%	92,2%	
Adekvatnost kapitala**	12,7%	8,2%	

*U pokazatelj uključeni krediti A, B, C i D kategorije. Po lokalnim standardima, krediti E kategorije se vode u vanbilansu.

**Iako je priliv sredstava iz druge dokapitalizacije realizovan u decembru 2012. godine, zbog zakonskih rokova, dio sredstava (10.5 mio EUR dodatnog akcionarskog kapitala) nije mogao biti proknjižen pod 31.12.2012. godine, već tek u januaru 2013. godine. U slučaju uzimanja u obračun i ovog dodatnog iznosa, koeficijent solventnosti na 31.12.2012. godine bi iznosio 11.5%.

Sadržaj

Izjava Uprave 3

Uvod 4

Najznačajniji događaji u okruženju u 2012. 5
Makroekonomska kretanja u 2012. 7

O Banci 10

Predstavljajanje 11
Strategija 13
Korporativno upravljanje 15
Interna revizija 21
Ključni događaji 22

Analiza poslovanja 23

Finansijski rezultat 24
Poslovna aktivnost Retail 27
Poslovna aktivnost Corporate 31
Upravljanje rizicima 34
Upravljanje problematičnim plasmanima 36
Finansijska tržišta 37
Platni promet 38
Informaciona tehnologija 39

Društvena odgovornost 40

Upravljanje kadrovima 41
Društvo i okolina 43

Izveštaj nezavisnog revizora u skraćenom obliku 44

Izjava Uprave

Kako za bankarski sektor u cjelini, tako i za NLB Montenegrobanku, kao sistemsku banku sa 20% tržišnog udijela, i prethodna godina je bila godina velikih izazova. Nastavljeni su negativni trendovi u privredi: usporena privredna aktivnost, pogoršanje boniteta pravnih lica, porast broja nelikvidnih preduzeća, poteškoće i dugotrajnost postupaka prinudne naplate i opšte sigurnosti povjerilaca. I pored preduzetih mjera na saniranju i izmještanju portfelja banaka, u prethodnoj godini se opet bilježi rast nekvalitetnih kredita i kredita koji kasne sa naplatom, što je, za rezultat imalo još jednu godinu sa negativnim finansijskim rezultatom na nivou sistema.

Ekonomska kriza je tokom 2012. godine uticala na značajan broj klijenata Banke i uslovia dalje pogoršanje kvaliteta kreditnog portfelja. Pokrenuti postupci prinudne naplate, prvenstveno usljed veoma sporih postupaka kod nadležnih organa, u prethodnoj godini nisu dali očekivane efekte. Shodno tome, sa potpunim prioritetom na sigurno i stabilno poslovanje, pristupilo se cjelovitoj i dosljednoj procjeni potencijalnog kreditnog rizika i izdvojili smo visok iznos dodatnih rezervacija, koje su u 2012. godini, iznosile 59,6 miliona EUR. Isto je rezultiralo sa gubitkom od druge polovine prethodne godine. U nastavku godine, izdvojene rezerve i prateći negativni rezultat je u značajnoj mjeri pokriven sa dokapitalizacijom u iznosu od 26,5 miliona EUR, od strane matične banke NLB dd. Jačanje kapitalne baze nam je bio i osnovni cilj definisan konzervativnom strategijom, prilagođenoj novim uslovima poslovanja, koja je predvidila i dodatnu kapitalnu podršku od 14,5 miliona EUR, realizovanu dijelom u 2012., a dijelom početkom 2013. godine. Prije izdvajanja pomenutih rezervi, Banka je u 2012. godini ostvarila pozitivan rezultat, u iznosu od 9,7 miliona EUR.

Stoga je prvi prioritet Banke, u vidu kapitalne adekvatnosti, realizovan kroz punu podršku vlasnika i obezbjeđenje dodatnog kapitala od 41 miliona EUR, što ujedno predstavlja najveću kapitalnu investiciju u sektoru, za ovaj period.

Interno djelovanje Banke se od polovine prošle godine prilagodilo novim okolnostima rada, prije svega u oblasti upravljanja rizicima i problematičnim plasmanima. Unutrašnja organizacija i kadrovski potencijal je unaprijeđen u oba segmenta, sa planom dalje nadogradnje sektora problematičnih plasmana. Veliku pažnju smo posvetili održavanju dobre likvidnosti Banke, kroz nastavak investiranja u likvidnosne rezerve, i održavanje visokih pokazatelja likvidnosti tokom cijele godine, kao ključne komponente sigurnog poslovanja. U cilju racionalnijeg i efikasnijeg poslovanja, u posljednjem kvartalu je pokrenut projekat povećanja troškovne efikasnosti, sa ciljem smanjenja troškova za 15% do kraja 2014. godine. Ciljevi projekta, definisani za poslednji kvartal 2012. godine, su u najvećoj mjeri i ostvareni.

Banka je dodatno pomjerila fokus na segmente građana i malih i srednjih preduzeća, što je rezultiralo zadržavanjem visokog nivoa tržišnog učešća u oba segmenta i kontinuiranim povećanjem oročenih depozita građana. U dijelu korporativnih klijenata, prioritet je bio na jasnom odvajanju kontaminirane aktive, uz izradu konkretnih izlaznih strategija, završetak započetih projekata i boljoj dispoziciji portfolija.

Nastavak realizacije strategije iz prethodne godine će doprinijeti vraćanju u zonu profitabilnog poslovanja već u 2013. godini, sa fokusom na retail, srednji i mali biznis, sa još efikasnijom troškovnom strukturom i kvalitetom servisa kao glavnim fokusom. Svakako, svjesni smo da ključ uspjeha leži u radu sa klijentima, zaposlenim Banke, podršci i povjerenju akcionara i ostalim poslovnim partnerima.

Za saradnju i povjerenje, ukazanu u godini teških odluka, se iskreno zahvaljujemo.

Uprava NLB Montenegrobanke

Uvod¹

Najznačajniji događaji u okruženju u 2012.
Makroekonomska kretanja u 2012.

¹ Izvor: <http://www.cb-mn.org>, <http://www.monstat.org>, <http://www.mif.gov.me>

Najznačajniji događaji u okruženju u 2012.

I kvartal 2012.

- Zakonom o zaštiti depozita nivo garantovanog depozita povećan je na 35.000 EUR. To znači da će svaki deponent koji ima manje od 35.000 EUR na računu u slučaju stečaja neke od banaka biti isplaćen.
- Realizovane su dvije aukcije državnih zapisa, vrijednosti 39,5 i 5,2 miliona EUR.

II kvartal 2012.

- Kreditna agencija Moody's potvrdila je kreditni rejting Crne Gore – Ba3 sa stabilnim izgledom, dok je agencija Standard and Poor's Crnoj Gori snizila kreditni rejting sa BB na BB-.
- Ministarstvo finansija realizovalo tri aukcije državnih zapisa, ukupne vrijednosti 21 milion EUR.

III kvartal 2012.

- Potpisan ugovor između Vlade Crne Gore, Kredit Svisa i Svjetske banke (SB) o kreditnom aranžmanu od 100 miliona EUR, od čega je 60 miliona pokriveno garancijama SB (kamatna stopa ispod 6%, rok otplate sedam godina). Sredstva od ovog kredita će biti upotrijebljena za servisiranje tekućih obaveza, ali istovremeno i za finansiranje svih kapitalnih projekata i za gradnju fiskalne rezerve.
- Realizovane su tri aukcije državnih zapisa, vrijednosti 48,3 miliona EUR.

IV kvartal 2012.

- U cilju obezbjeđenja sredstava za stvaranje fiskalne rezerve za prvi kvartal 2013. godine, Vlada Crne Gore zadužila se 40 miliona EUR kod ERSTE i Societe Generale Montenegro banke.
- Prema izvještaju američke fondacije Heritage, Crna Gora je na listi globalnih ekonomskih sloboda zauzela 70. mjesto od 177 rangiranih zemalja.
- Održane četiri aukcije državnih zapisa Crne Gore sa rokom dospelosti 182 dana. Na aukcijama su prodati zapisi vrijedni 18,5 miliona EUR.

2013.

- Garantovani depozit u Crnoj Gori od 01.01. povećan na 50 hiljada EUR, sa 35 hiljada koliko je iznosio do kraja prošle godine.
- Usvojen Predlog zakona o dopunama poreza na dohodak fizičkih lica. Usvajanjem ovog predloga, izmijenjena je poreska stopa koja će se primjenjivati na neto zarade veće od 480 EUR: Na iznose iznad tog nivoa primjenjivaće se stopa od 15%, umjesto dosadašnjih 9%.

- Pripremljen pilot projekat za rješavanje loših kredita u saradnji Centralne banke i Ministarstva finansija, uz pomoć Svjetske banke. Testiranje modela je počelo na osam preduzeća izabranih od strane banaka koje učestvuju u ovom projektu, za koja je procijenjeno da mogu da vrate dug. Cilj je da se kroz planove koje su banke već pripremile za ove kompanije obezbijedi bolje sagledavanje situacije i potencijalnih mjera koje se moraju donijeti u smislu stvaranja novog okvira u obliku specijalnog zakona ili promjene postojećeg, kako bi se obezbijedilo lakše i brže vansudsko restrukturiranje kredita.
- U prvom kvartalu 2013. godine održane su tri aukcije državnih zapisa Crne Gore, jedna sa rokom dospeljeća 91 dan i dvije sa rokom dospeljeća 182 dana. Na aukcijama su prodati zapisi vrijedni 57,5 miliona EUR.

Makroekonomska kretanja u 2012.

Nominalni bruto domaći proizvod

(BDP) u 2012. godini je, prema procjenama Ministarstva finansija, porastao za 2,8 odsto, dok bi realni rast crnogorske ekonomije mogao iznositi 0,5 odsto.

Inflacija – Godišnja inflacija, mjerena potrošačkim cijenama, iznosila je 5,1% i viša je za 2,3 p.p. od godišnje inflacije za 2011. godinu. Prosječna stopa inflacije za 2012. godinu iznosila je 4,1%.

Budžet Crne Gore u 2012. godini, ostvario je deficit od 163,8 miliona EUR, što predstavlja 4,9% BDP-a (budžetski deficit u 2011. godini iznosio je 136,9 miliona EUR ili 4,2% procijenjenog BDP-a).

Turizam – Crnu Goru je u 2012. godini posjetilo 1.439,5 hiljada turista, što predstavlja rast od 4,8% u odnosu na prethodnu godinu. Ostvareno je 9.151,2 hiljade noćenja, što je za 4,3% više nego u prethodnoj godini. Strani turisti su ostvarili 89% ukupno realizovanih noćenja.

Ukupan priliv stranih direktnih

investicija u 2012. godini, prema preliminarnim podacima, iznosio je 633,3 miliona EUR, dok je istovremeno odliv iznosio 179,6 miliona EUR. Rezultat takvih kretanja je ostvareni neto priliv od 453,6 miliona EUR. Najveći priliv je ostvaren po osnovu investicija u nekretnine 35,7%, zatim slijede investicije u preduzeća i banke 33,6% i interkompanijski dug 25,6%.

Broj nezaposlenih lica je, u odnosu na decembar 2011. godine, veći za 2%. U decembru 2012. u odnosu na isti mjesec prethodne godine, ostvaren je rast bruto i neto plata od po 2,6%. Prosječna realna **zarada bez poreza i doprinosa** je u 2012. godini zabilježila rast od 2,7% u odnosu na prosječnu zaradu bez poreza i doprinosa iz prethodne godine.

Pokazatelji makroekonomskih kretanja	2011	2012	promjena %
Ostvareni GDP (u mil EUR)	3.234*	3.324**	
Broj zaposlenih (na kraju godine)	162.450	167.484	3,1%
Broj nezaposlenih (na kraju godine)	30.552	31.168	2,0%
Inflacija (potrošačke cijene)	2,8%	5,1%	
Prosječna zarada (EUR-bez poreza i doprinosa)	484	497	2,7%

*Izvor: Monstat

**Izvor: Procjena Ministarstva finansija

U bankarskom sektoru Crne Gore, na kraju 2011. godine, poslovalo je 11 banaka.

Postojeći nivo rizika može se okarakterisati kao umjeren. Dozu zabrinutosti unosi dalje pogoršanje kvaliteta kreditnog portfolija, i pored preduzetih mjera na njegovom saniranju, što je rezultiralo negativnim finansijskim rezultatom na nivou sistema. Međutim, gubici su uspješno apsorbovani postojećim kapitalom, kao i dokapitalizacijama.

Ukupna aktiva banaka je na kraju decembra 2012. godine iznosila 2.810,1 miliona EUR, što je za 325 hiljada više u odnosu na kraj 2011. godine ili 0,01%.

Ukupan kapital iznosio je 294 miliona EUR na kraju decembra 2012. godine, i u odnosu na decembar 2011. godine je manji za 3,7% (realizovane dvije dokapitalizacije u iznosu od 46,5 miliona EUR).

Ukupni depoziti iznosili su 1.981 milion EUR na kraju decembra 2012. godine i u odnosu na isti mjesec prethodne godine ostvarili su rast od 163,9 miliona EUR ili 9%. U ročnoj strukturi depozita, dominantno učešće su ostvarili oročeni depoziti, koji su predstavljali 61,6% ukupnih depozita. Sektorski posmatrano, u ukupnim depozitima i dalje dominiraju depoziti fizičkih lica sa 57,9%.

Na kraju decembra 2012. godine **ukupni krediti** banaka iznosili su 1.862,6 miliona EUR, što u odnosu na kraj 2011. godine predstavlja pad od 4,8%. Koeficijent krediti/depoziti iznosio je na kraju 2012. godine 0,94 i poboljšan je u odnosu na kraj 2011. godine, kada je iznosio 1,08.

Nekvalitetni krediti na nivou sistema su iznosili 327,8 miliona EUR i predstavljali su 17,6 odsto ukupnih na kraju prošle godine. Učešće nekvalitetnih kredita u ukupnim na godišnjem nivou je poraslo 2,07 procentnih poena.

Tokom 2012. godine donešen je set novih odluka/propisa, kojima se regulisalo poslovanje bankarskog sektora Crne Gore:

- **Odluka o javnom objelodanjivanju podataka od strane banaka** (ovom odlukom se propisuju informacije o finansijskom stanju koje su banke dužne da javno objelodanjuju, što podrazumijeva obavezu objavljivanja Izvještaja spoljnog revizora u cjelini i seta informacija vezanih, najvećim dijelom, za upravljanje rizicima i kapitalom banke);
- **Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o izvještajima koji se dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore** u skladu sa Zakonom o bankama (ovom odlukom izmijenjeni su obrasci koji se kroz mjesečno izvještavanje dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore);
- **Odluka o dopuni Odluke o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama** (ovom odlukom Banka može da kupuje ili prodaje kreditna potraživanja i potraživanja po osnovu lizinga samo uz saglasnost Centralne banke);

- **Odluka o načinu izračunavanja izloženosti banaka** (prema novoj odluci Banka ima mogućnost da određene pozicije ne uključi u izloženost – npr. izloženosti koje su predmet materijalne i nematerijalne kreditne zaštite, ukoliko su ispunjeni određeni uslovi. Takođe, pod određenim uslovima, moguće je prikazati izloženost umanjenu za neiskorištene kreditne aranžmane i određene izloženosti računati samo u iznosu od najmanje 20% ili najmanje 50%, umjesto ranije predviđenih minimum 100%);
- **Odluka o dopuni Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore** (ovom odlukom povećan je procenat obavezne rezerve koji Banka može izdvojiti u obliku državnih zapisa koje emituje Crna Gora – sa 25% na 35% obavezne rezerve. Takođe, smanjen je procenat obavezne rezerve na koje Centralna banka plaća bankama mjesečnu naknadu po stopi od 1% – sa 25% na 15% obavezne rezerve.);
- **Odluka o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama** (odluka stupila na snagu 01. januara 2013. godine.);
- **Odluka o izmjenama Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore** (ovom odlukom izmijenjena je visina naknade koju Centralna banka Crne Gore mjesečno plaća bankama na 15% sredstava izdvojene obavezne rezerve – prema prethodnoj odluci ova naknada je iznosila 1% na godišnjem nivou, dok će se ona ubuduće vezati za stopu EONIA);

Od 01.01.2013. godine počela je da se primjenjuje nova regulativa i to izmjene i dopune Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i izmjene i dopune Odluke o adekvatnosti kapitala.

Glavne izmjene i dopune Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom odnose se na:

- Uvođenje ispravke vrijednosti plasmana u skladu sa MRS 39
- Uvođenje koncepta potencijalne rezerve za kreditne gubitke
- Definisane adekvatnog kolaterala
- Detaljno definisanje povazanosti između dva ili više lica
- Uvođenje interne evidencije
- Definisane razlike između potencijalnih rezervi i ispravki vrijednosti kao odbitne stavke od kapitala

Glavne izmjene i dopune Odluke o adekvatnosti kapitala odnose se na:

- Uključivanje razlike između rezervi za kreditne gubitke izdvojenih do 31.12.2012. i ispravke vrijednosti na 01.01.2013. u rezervu u kapitalu
- Računanje neto izloženosti koja ulazi u izračun rizikom ponderisane aktive

O Banci

Predstavljjanje

Strategija

Korporativno upravljanje

Interna revizija

Ključni događaji

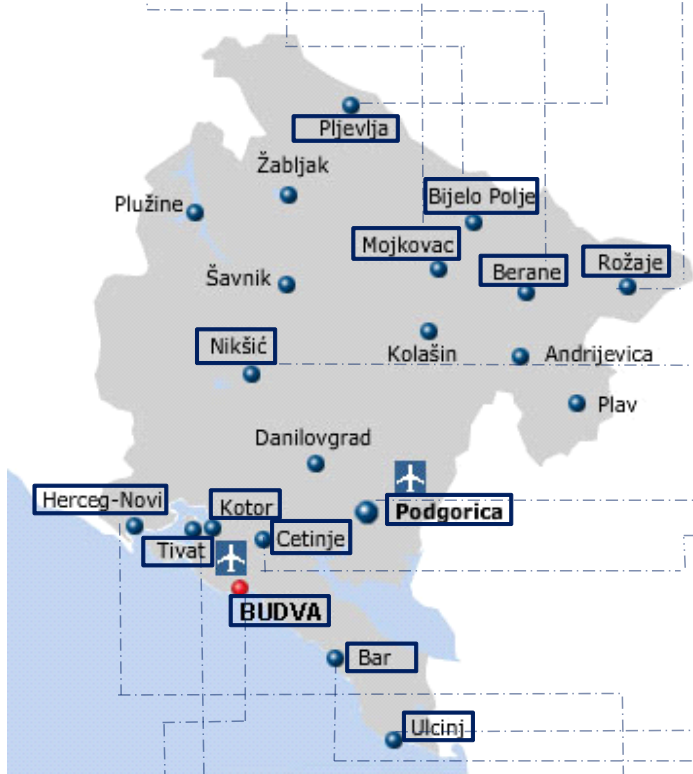
Predstavljanje

NLB Montenegrobanka je članica NLB Grupe, najveće slovenačke finansijske grupacije, koju čini 46 članica, u 13 zemalja i na 14 tržišta.

NLB Montenegrobanka je tokom 2011. postala lider na tržištu Crne Gore u kreditnoj podršci privredi i građanima i tu poziciju je uspješno zadržala i u 2012. godini. Na 30.04.2013. godine, prisutna je u 14 crnogorskih gradova, kroz mrežu od 18 filijala. Usljed aktivnosti na racionalizaciji poslovanja i smanjenju troškova, u 2012. godini je zatvoren šalter u Podgorici, a početkom 2013. godine jedna filijala u Podgorici i šalter u južnoj regiji poslovanja.

Pregled 1.
Mreža NLB Montenegrobanke

	REGIJA SJEVER				
	Berane	Bijelo Polje	Mojkovac	Pljevlja	Rožaje
Adresa	Ulica Miloša Mališića bb	Ulica T. Žižića 8.	Trg Ljubomira Bakoča bb	Ulica Tršova br. 6	Ulica Maršala Tita 45/a
Telefon	+382 (0)51 236 601	+382 (0)50 432 096	+382 (0)50 473 103	+382 (0)52 322 918	+382 (0)51 271 139
Broj zaposlenih	7	9	3	6	6

	REGIJA CENTAR		
	Upravna zgrada	Podgorica I	Podgorica II
Adresa	Bulevar Stanka Dragojevića 46.	Bulevar Ivana Cmojevića 171.	Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 53.
Telefon	+382 (0)20 402 000	+382 (0)20 402 024	+382 (0)20 242 811
Broj zaposlenih	192	17	9
	Podgorica III	Podgorica V	Tuzi
Adresa	Pera Četković 50.	Drpe Mandića bb	Tuzi bb
Telefon	+382 (0)20 656 541	+382 (0)20 633 998	+382 (0)20 875 028
Broj zaposlenih	5	5	5
	Nikšić		
Adresa	Ramova 17.		
Telefon	+382 (0)40 215 357		
Broj zaposlenih	9		
	Cetinje		
Adresa	Bašića pazar bb		
Telefon	+382 (0)41 230 215		
Broj zaposlenih	7		

	REGIJA JUG					
	Budva	Kotor	Tivat	Herceg Novi	Ulcinj	Bar
Adresa	Ulica Mediteranska 19.	Stari grad 365, Trg od oružja	Ulica Palih boraca 10.	Trg Nikole Đurkovića 10.	Ulica 26. novembra bb	Ulica Maršala Tita 24.
Telefon	+382 (0)33 451 424	+382 (0)32 323 945	+382 (0)32 670 341	+382 (0)31 324 688	+382 (0)30 421 937	+382 (0)30 315 813
Broj zaposlenih	11	7	5	7	9	7

Strategija

Vrijednosti, vizija i misija

Vrijednosti na kojima se zasnivaju vizija i misija NLB Montenegrobanke su sigurnost, pouzdanost, usmjerenost ka klijentima, kvalitet ponude, profesionalnost u radu, proaktivno djelovanje i usmjerenost ka dostizanju rezultata kroz efikasnost i ekonomičnost aktivnosti Banke.

Vizija Banke u narednom periodu je da ostane jedna od vodećih finansijskih institucija na tržištu Crne Gore i da zadrži vodeću poziciju u kreiranju finansijsko - bankarskih standarda.

Banka će biti prepoznata kao dugoročan partner klijentima, kroz konstantno podizanje nivoa kvaliteta usluga i savremenu ponudu novih proizvoda.

Strateški ciljevi

NLB Montenegrobanka je univerzalna bankarska institucija, koja djeluje na tržištu Crne Gore.

Strateško tržište Banke je Crna Gora, gdje Banka ostvaruje sve svoje prihode. Strateški cilj je zadržavanje liderske pozicije na tržištu Crne Gore.

NLB Montenegrobanka je provajder univerzalnih bankarskih usluga.

Banka je univerzalna bankarska institucija, koja nudi bankarske usluge sektoru stanovništva, sektoru malih i srednjih preduzeća i sektoru velikih preduzeća.

Jedno od osnovnih strateških opredjeljenja Banke je liderska pozicija u segmentu retail-a, kroz podršku i finansiranje razvoja malih i srednjih preduzeća (Banka kao nosilac privrednog razvoja Crne Gore) i nastavak podrške sektoru stanovništva (kroz praćenje tržišta, održavanje adekvatnog LTD odnosa).

U dijelu poslovanja sa velikim preduzećima, Banka će nastaviti saradnju sa postojećom klijentskom bazom, uz postizanje optimalnije strukture sa aspekta diverzifikacije portfelja po granskoj strukturi.

Aktivnosti za realizaciju strateških ciljeva

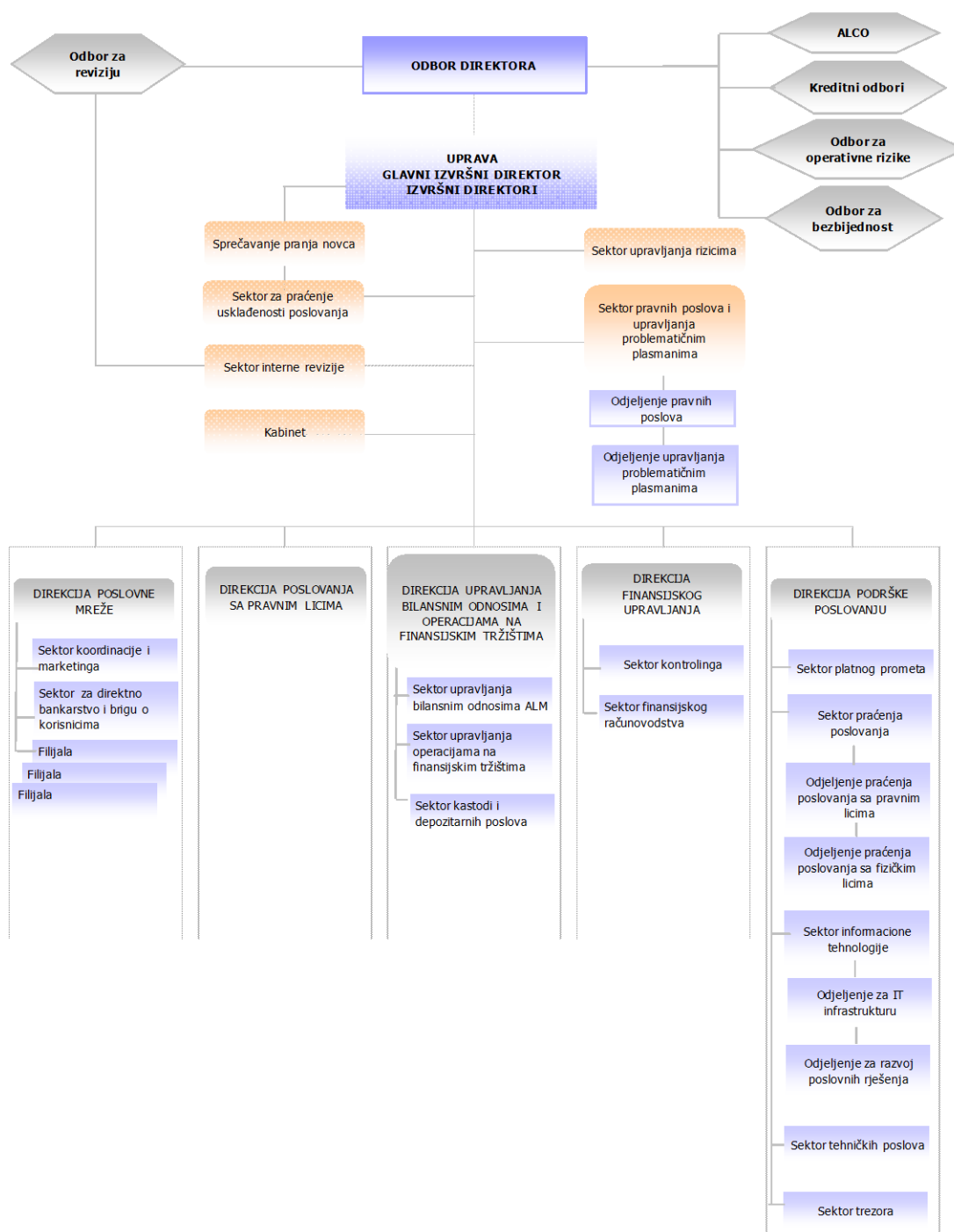
Da bi se realizovali strateški ciljevi u narednom periodu treba sprovesti:

- **kratkoročne aktivnosti** – kojima će se otkloniti ključne slabosti trenutnog poslovanja, a tiču se adekvatnosti kapitala i nadogradnje sistema upravljanja problematičnim plasmanima.
- **srednjoročne aktivnosti** (do 2017. godine) - kojima će se uticati na povećanje prihoda poslovanja (rast broja korisnika usluga, dalja segmentacija proizvoda i klijenata, razvoj ponude, jačanje uloge marketinga) i sniziti operativni troškovi Banke (projekat Fitness)

Pregled 2.
**Ciljani strateški finansijski pokazatelji
uspješnosti**

	Cilj 2017.
Povrat na kapital poslije oporezivanja (ROE a.t.)	13,6%
Operativni troškovi / neto operativni prihod (CIR)	48%
Adekvatnost kapitala	17,3%
Neto krediti / depoziti nebanke (LTD)	82%

Korporativno upravljanje

Organi upravljanja

Organi upravljanja bankom su **Skupština akcionara i Odbor direktora**. Skupštinu akcionara čine svi akcionari Banke. Odbor direktora, kao organ upravljanja Bankom, imenuje Skupština akcionara.

Odbor direktora Banke do 28.06.2012. godine brojao je 5 (pet) članova, a od tada broji 7 (sedam) članova. Većina članova Odbora direktora nisu zaposleni u Banci.

Stalno tijelo Odbora direktora je Odbor za reviziju.

U skladu sa Statutom Banke postoji i Uprava Banke koja organizuje i vodi poslovanje Banke.

Organi i tijela Uprave Banke su:

- Kreditni odbor i Kreditni odbor Direkcije poslovne mreže,
- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom,
- Komisija za likvidnost,
- Odbor za bezbjednost,
- Odbor za upravljanje operativnim rizikom,
- Korisnički kolegijum.

Odbor direktora na dan 31.12.2012.:

David Benedek, predsjednik (član
Uprave NLB d.d.)

Jure Peljhan, zamjenik predsjednika
(direktor Područja za upravljanje NLB
Grupe)

Nataša Veselinović, član (direktorica
Područja za rizike NLB d.d.)

Vesna Ambrož Potočnik, član (nosilac
područja za oblast poslovanja za
stanovništvom i MSP u bankama NLB
Grupe)

Polona Žižmund, član (direktorica
Sektora za međunarodno poslovanje sa
preduzećima NLB d.d.), od 28.06.2012

Anton Ribnikar, član (glavni izvršni
direktor NLB Montenegrobanke ad)

Robert Kleindienst, član (izvršni direktor
NLB Montenegrobanke ad), od
28.06.2012

Odbor za reviziju na dan 31.12.2012.:

Jure Peljhan, predsjednik (direktor
Područja za upravljanje NLB Grupe)

Andreja Golubić, član (Savjetnik
područja finansijskog računovodstva u
NLB d.d.)

Milan Lakićević, član (profesor na
Ekonomskom fakultetu Podgorica)

Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO):

Anton Ribnikar, predsjednik (glavni
izvršni direktor NLB Montenegrobanke
ad)

Dino Redžepagić, zamjenik
predsjednika (izvršni direktor)

Robert Kleindienst, član (izvršni
direktor) od 01.07.2012

Leon Hodošček, član (vođa odeljenja
za upravljanje kamatnim rizikom NLB
d.d.)

Do 09.12.2012. Darko Radunović,
zamjenik predsjednika (izvršni direktor)

Banka ima tri izvršna direktora, (u periodu od 01.07. do 09.12.2012. g., imala je četiri izvršna direktora), koji djeluju kao **Uprava Banke** i koji su nadležni i odgovorni za ključna područja poslovanja Banke.

Izvršni direktori Banke odgovorni su za svoj rad Odboru direktora Banke.

Pregled 3.
Uprava NLB Montenegrobanke - odgovornost članova Uprave za poslovna područja

Ime i prezime	Neposredna odgovornost / Poslovno područje
Anton Ribnikar Glavni izvršni direktor	Direkcija upravljanja bilansnim odnosima i operacijama na finansijskim tržištima Sektor Interne revizije Sprečavanje pranja novca Sektor za praćenje uskladenosti poslovanja Kabinet Sektor pravnih poslova i upravljanja problematičnim plasmanima
Dino Redžepagić Izvršni direktor	Direkcija poslovne mreže Direkcija poslovanja sa pravnim licima
Robert Kleindienst Izvršni direktor (od 01.07.2012.)	Direkcija finansijskog upravljanja Direkcija podrške poslovanju Sektor upravljanja rizicima
Darko Radunović Izvršni direktor (do 09.12.2012.)	Direkcija poslovanja sa pravnim licima

Skupština akcionara

U 2012. godini, održane su četiri sjednice Skupštine akcionara, od kojih je jedna redovna i tri vanredne sjednice.

Na redovnoj sjednici održanoj u junu 2012. godine, donešene su odluke o izmjenama i dopunama Statuta, usvajanju Godišnjeg izvještaja o poslovanju sa izvještajem spoljnog revizora za 2011. godinu, raspodjeli ostvarene dobiti iz 2011. godine i odluke o razrješenju i izboru Odbora direktora NLB Montenegrobanke.

Na vanrednoj sjednici održanoj 23.03.2012. godine, donešena je odluka o uključivanju neraspoređene dobiti iz prethodnih godina u osnovni kapital i odluka o raspoređivanju dobiti iz tekuće godine u osnovni kapital NLB Montenegrobanke.

Na vanrednoj sjednici održanoj 14.09.2012. godine, donešene su odluke o povećanju kapitala, zatvorenoj ponudi emisije akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine i o ovlašćenom kapitalu.

Na vanrednoj sjednici održanoj 24.12.2012. godine usvojene su odluke o izmjenama i dopunama Statuta, odluke o emisiji akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine i o ovlašćenom kapitalu za izdavanje hibridnog instrumenta.

Pregled 4. Najveći akcionari NLB Montenegrobanke na 31.12.2012.

	Broj akcija	Učešće %
Nova Ljubljanska banka d.d.	6.852.254	96,71%
EBRD	158.790	2,24%
Ostali	74.656	1,05%
TOTAL	7.085.700	100,00%

Odbor direktora

Odbor direktora, u skladu sa Zakonom o bankama, upravlja Bankom i vrši nadzor nad njenim poslovanjem i odgovoran je za: uspostavljanje sistema upravljanja svim rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju; obezbjeđivanje poslovanja banke u skladu sa zakonom, propisima Centralne banke i aktima banke, kao i za sprovođenje izrečenih mjera Centralne banke; sigurnost poslovanja i finansijsku stabilnost banke; tačnost svih izvještaja o poslovanju banke koji se objavljuju ili dostavljaju skupštini akcionara, Centralnoj banci i nadležnim organima.

U skladu sa navedenim, rad Odbora direktora je bio usmjeren na aktivnosti, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom Banke, koje su predstavljale realizaciju zadataka i ciljeva, utvrđenih u dugoročnim strateškim i godišnjim planskim dokumentima u Banci i na nivou NLB Grupe.

Odbor direktora je, u toku 2012. godine, održao 20 (dvadeset) sjednica i ispoštovao zakonsku obavezu da se sjednice Odbora direktora održavaju najmanje jednom mjesečno.

Od planskih i strateških dokumenata, Odbor direktora je usvojio: Poslovno – finansijski plan NLB Montenegrobanke za period 2013. – 2017. Godina, Strateški plan kapitala za period 2012. – 2016. godine, Godišnji plan kapitala NLB Montenegrobanke za 2012. godinu, Godišnji plan kontrole usklađenosti poslovanja NLB Montenegrobanke za 2012. godinu.

Sa ciljem usaglašavanja i unapređenja na području harmonizacije i centralizacije poslovanja sa standardima NLB dd, Odbor je donio izmjene i dopune Strategije investiranja u hartije od vrijednosti, Izmjene i dopune Politike upravljanja operativnim rizicima i Okvira upravljanja operativnim rizicima NLB Montenegrobanke, dopunu Politike upravljanja kapitalom NLB Montenegrobanke, Politiku upravljanja kreditnim rizikom, Politiku sponzorisanja i upravljanja donacijama u NLB Montenegrobanci, Politiku angažovanja lica izvan Banke za obavljanje poslova za NLB Montenegrobanku, Mjerila i postupke odobravanja plasmana u NLB Montenegrobanci, Politiku o zaradama i drugim primanjima rukovodilaca NLB Montenegrobanke, Kadrovsku politiku NLB Montenegrobanke, Sistem interne kontrole u NLB Montenegrobanci, Pravilnik o računovodstvu u NLB Montenegrobanci, Pravilnik o praćenju, vrednovanju radnih učinaka zaposlenih i isplati zarada po osnovu ostvarenih rezultata rada, izjene i dopune prilnika o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u NLB Montenegrobanci, Pravila poslovanja depozitara NLB Montenegrobanke, Proceduru o sprovođenju interne kontrole depozitarnih poslova u Sektoru kastodi i depozitarni poslovi, Proceduru kontrole usklađenosti poslovanja u NLB Montenegrobanci, Proceduru izdvajanja rezervi za operativne rizike NLB Montenegrobanke, Proceduru o javnom objelodanjivanju podataka od strane NLB Montenegrobanke, Izmjene i dopune Poslovnika o radu Uprave NLB Montenegrobanke.

Odbor direktora je redovno razmatrao: mjesečne poslovne i finansijske izvještaje, informacije o likvidnosti, izvještaje o izloženosti i upravljanju rizicima, informacije o finansijskim pokazateljima i iskorišćenosti kreditnih linija od MFI, kao i informacije o kašnjenju kod naplate kredita za pravna i fizička lica do polovine godine, od kada se ovaj segment uključuje u izvještaje o izloženosti i upravljanju rizicima.

U drugoj polovini godine, Odbor je redovno razmatrao izvještaje o aktivnostima preduzetim na sprovođenju strategije naplate najvećih problematičnih plasmana NLB Montenegrobanke i informacije o dvadeset najvećih spornih izloženosti fizičkih lica u NLB Montenegrobanci.

Odbor je donosio i odluke o kreditnim plasmanima koji nisu u nadležnosti Kreditnog odbora.

Kao projekti od posebnog značaja i za NLB Grupu, usvojeni su Fitnes projekat i projekat Harmonizacija kolaterala, a o njihovoj realizaciji Odbor se kvartalno izvještavao.

Razmatrani su izvještaji Interne revizije i izvještaji o radu Odbora za reviziju, izvještaji o otvorenim preporukama i funkcionisanju sistema internih kontrola, izvještaji o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i izvještaji koji se odnose na kontrole i realizaciju preporuka i zaključaka eksterne revizije, Centralne banke Crne Gore, redovni i vanredni revizijski izvještaji revizije Banke, uključujući izvještaje o kontroli usklađenosti poslovanja Banke.

Odbor je donio odluku o pokretanju skraćenog postupka likvidacije akcionarskog društva za upravljanje penzionim fondom "NLB Penzija" AD Podgorica, odluku o ukidanju šaltera NLB Montenegrobanke u Podgorici i odluku o dezinvestiranju – prodaji poslovnih objekata NLB Montenegrobanke u Mojkovcu i Budvi – Pržno.

Odbor direktora je donosio odluke o sazivanju skupština i utvrđivao predloge odluka za skupštine akcionara NLB Montenegrobanke.

Od strane Odbora direktora, prije razmatranja na skupštini akcionara, razmatrani su i usvojeni Godišnji račun i Izvještaj spoljnog revizora PWC o izvršenoj reviziji finansijskih izvještaja NLB Montenegrobanke za 2011. godinu.

Odbor direktora je razmatrao i druga pitanja iz svoje nadležnosti i o njima donosio odgovarajuće odluke i zaključke i insistirao na praćenju i njihovoj doslednoj realizaciji u praksi, o čemu je redovno, mjesečno informisan o realizaciju odluka i zaključaka.

Odnos članova Odbora direktora prema obavezama i zadacima koji proizilaze iz zakona i internih akata Banke, ostvarivao se kroz kvalitetnu saradnju sa Upravom Banke i stručnim službama i aktivno učešće na sjednicama Odbora direktora.

U radu Odbora direktora nije bilo spornih slučajeva kod usaglašavanja stavova i odluka u sprovođenju poslovne politike Banke i zakonske regulative.

Interna revizija

Interna revizija je posebna organizaciona jedinica (sektor) koja je nezavisna u svom radu i neposredno odgovorna Odboru za reviziju i Odboru direktora Banke. Rad Interne revizije je usaglašen sa zakonskom i podzakonskom regulativom, Međunarodnim standardima profesionalne prakse interne revizije i Etičkim kodeksom i radom Interne revizije na nivou NLB Grupe.

Interna akta kojima je regulisan rad interne revizije su: Krovni dokument o radu Sektora interne revizije, Pravilnik o radu Sektora interne revizije i Priručnik za internu reviziju.

Rad Interne revizije je tokom 2012. godine praćen kroz redovno izvještavanje Odbora za reviziju i Odbora direktora (izvještaji o obavljenim pregledima, mjesečni izvještaji o realizaciji preporuka, tromjesečni i godišnji izvještaji o radu Interne revizije, informacije o spoljnoj reviziji i kontroli Centralne banke Crne Gore). Takođe, rad Interne revizije je praćen i od strane Centra interne revizije NLB d.d..

Tokom 2012. godine rad Interne revizije Banke se obavljao u skladu sa Planom interne revizije za 2012. godinu (urađen na osnovu analize rizika). Završeno je 7 redovnih pregleda, jedan nenajavljeni pregled filijale i 4 vanredna pregleda. Obavljeni su sljedeći planirani pregledi: Upravljanje poslovnom mrežom, Informaciono-komunikaciona tehnologija, Upravljanje kapitalom, Upravljanje kreditnim rizikom fizičkih lica, Sprečavanje pranja novca, Kontinuitet poslovanja i nenajavljeni pregled Filijale Podgorica V. Sprovedeni vanredni pregledi bili su usmjereni na upravljanje kreditnim rizikom.

Pregledima su ocijenjeni adekvatnost i efikasnost upravljanja rizicima i djelovanje sistema internih kontrola, usaglašenost poslovanja sa zakonskim propisima i internim aktima, knjigovodstveno evidentiranje transakcija i sistem izvještavanja.

Centralnoj banci Crne Gore je na polugodišnjoj osnovi dostavljan izvještaj o funkcionisanju sistema internih kontrola (*u skladu sa Odlukom o osnovama sistema interne kontrole u bankama*). Interna revizija je sarađivala sa Centralnom bankom Crne Gore i prilikom obavljanja ciljnih kontrola.

Interna revizija je sarađivala sa spoljnim revizorom PricewaterhouseCoopers prilikom revizije finansijskih izvještaja, kao i tokom drugih angažmana.

Tokom novembra 2012.godine nezavisni eksterni ocjenjivač „Vezjak svetovanje“ je izvršio procjenu rada Sektora interne revizije i ocijenio usklađenost djelovanja sa Međunarodnim standardima profesionalne prakse interne revizije i Etičkim kodeksom. Tom prilikom, utvrđena je opšta usklađenost rada Interne revizije sa standardima.

Tokom 2012. godine održano je 13 sjednica Odbora za reviziju.

Ključni događaji

2012.

Jun:

- Imenovanje Polone Žižmund za novog člana Odbora direktora

Jul:

- Početak mandata Roberta Kleindiensta na funkciji izvršnog direktora Banke, kao i člana Odbora direktora
- Ukidanje šaltera u Podgorici

Avgust:

- Likvidacija akcionarskog društva za upravljanje penzionim fondom "NLB Penzija" AD Podgorica

Septembar:

- Odluka o povećanju kapitalu NLB Montenegrobanke /dokapitalizacija od strane NLB d.d., u iznosu od 26,5 miliona EUR
- Početak implementacije Fitness projekta /Projekat smanjenja troškova Banke

Decembar:

- Nova Odluka o emisiji akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine i o ovlašćenom kapitalu za izdavanje hibridnog instrumenta /dokapitalizacija od strane NLB d.d., u iznosu od 14,5 mil EUR
- Isticanje mandata Darka Radunovića na funkciji izvršnog direktora Banke

2013.

Januar:

- Razrješenje člana Odbora za reviziju Milana Lakićevića; Imenovanje Darje Orožen za novog člana Odbora za reviziju

Februar:

- Ukidanje Filijale Podgorica IV

Mart:

- Razrješenje predsjednika Odbora za reviziju Jureta Peljhana; Imenovanje Nataše Veselinović za predsjednika i Iztoka Preloga za novog člana Odbora za reviziju
- Dobijena saglasnost Centralne banke Crne Gore za obavljanje poslova prevoza novca za druge poslovne banke
- Odbor direktora usvojio predlog odluke Uprave Banke o obavljanju poslova prodaje potraživanja

April:

- Razrješenje predsjednika Odbora direktora Davida Benedeka i člana Jureta Peljhana; Imenovanje Blaža Brodnjaka i Mojce Osolnik Videmšek za nove članove Odbora direktora
- Ukidanje šaltera Splendid u Budvi
- Dobijena saglasnost Centralne banke Crne Gore za obavljanje poslova prodaje potraživanja

Analiza poslovanja

Finansijski rezultat

Poslovna aktivnost Retail

Poslovna aktivnost Corporate

Upravljanje rizicima

Finansijska tržišta

Platni promet

Informaciona tehnologija

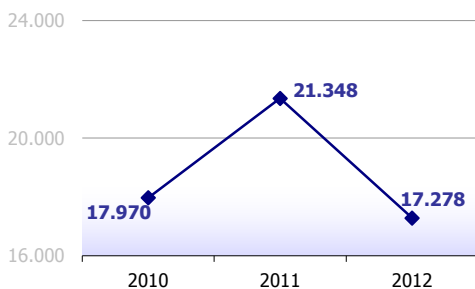
Finansijski rezultat

Nastavak negativnih trendova u privredi obilježio je 2012. godinu i negativno uticao na poslovanje NLB Montenegrobanke, koja je godinu završila sa gubitkom, u iznosu od 49,8 miliona EUR. Loš rezultat je posljedica pogoršanja stanja privrede i objektivnog prepoznavanja kvaliteta portfelja, sa pratećim rastom loših kredita, koji su zahtjevali izdvajanje značajnih dodatnih rezervacija. Rezultat prije rezervacija bio je pozitivan i iznosio je 9,7 miliona EUR.

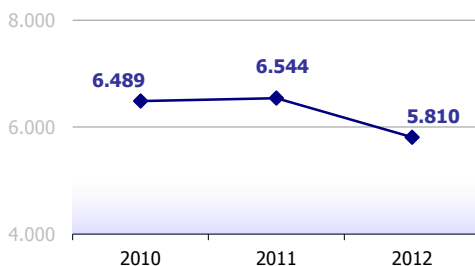
Fokus poslovanja je od druge polovine 2012. godine bio na aktivnom upravljanju portfeljem Banke, smanjenju rizikom ponderisane aktive, kao i poboljšanju troškovne efikasnosti.

Adekvatnost kapitala je bila kritična tačka poslovanja Banke. Pogoršanje je, naravno, bilo posljedica gubitka sa kojim je Banka poslovala od druge polovine godine. Aktivno su se sprovodile aktivnosti usmjerene kako na povećanje kapitala, tako i na smanjenje kapitalskih zahtjeva. Povećanje kapitala je u 2012. godini realizovano kroz dvije dokapitalizacije, jedne u iznosu od 26,5 mil EUR i druge u iznosu od 14,5 miliona.

Neto kamatni prihod, u 000 EUR

Neto prihodi od naknada i provizija, u 000 EUR

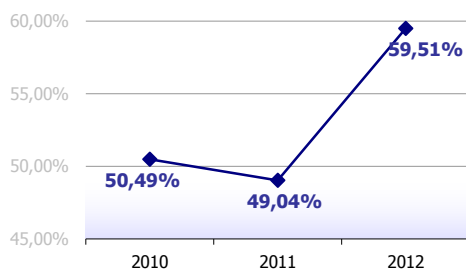

Bilans uspjeha

Bez obzira na smanjenje u odnosu na prethodnu godinu, **neto kamatni prihodi** i u 2012. godini su dominantan izvor zarade Banke. Dostigli su iznos od 17,3 miliona EUR, uz neto kamatnu maržu od 3,64%. Pogoršanje kvaliteta portfelja, odnosno rast stanja nekvalitetne aktive, uticalo je na smanjen iznos ove kategorije prihoda u odnosu na prethodnu godinu (po lokalnoj regulativi, kamata na nekvalitetnu aktivu, nije prikazivana u bilansu uspjeha, nego se vodila vanbilansno). Navedeno je uslovalo značajna osciliranja u mjesečnim iznosima kamatnog prihoda, naročito prihoda od kamata Corporate klijenata.

Realizacija **neto nekamatnih prihoda** je takođe niža od prošlogodišnje i na nivou je od 6,8 miliona EUR. Pad zarade posljedica je niže kreditno-garancijske aktivnosti, kao i nižeg ostvarenog obima platnog prometa. Na drugoj strani, rast zarade se bilježi od kartičnog poslovanja.

CIR, opšti troškovi/neto operativni prihod

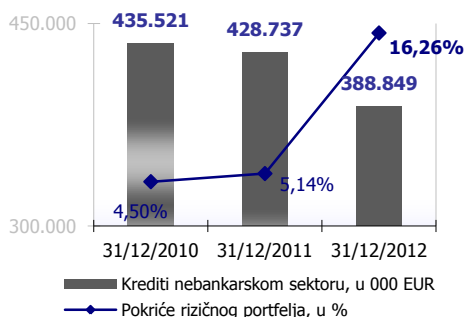

Kao što je već pomenuto, u posljednjem kvartalu je započet Fitness projekat, projekat smanjenja **operativnih troškova** Banke.

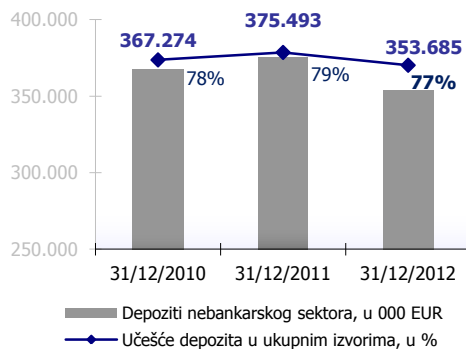
Projekat traje do kraja 2014. godine, sa ciljem smanjenja godišnjeg nivoa troškova u 2014. za 15% u odnosu na nivo realizovan u 2011. (kao polazišnoj godini Projekta). Ciljevi postavljeni za poslednji kvartal 2012. godine su, u najvećoj mjeri, realizovani. Svakako, gro smanjenja je planirano za 2013. godinu. CIR (kao pokazatelj pokrivenosti troškova sa neto prihodima) je iznosio 59,5% i najbolji je u bankarskom sektoru.

Gubitak je opredjeljen značajnim izdvajanjem dodatnih rezervacija, prvenstveno po kreditima corporate-u. **Trošak rezervacija** u 2012. godini iznosio je 59,6 miliona EUR. Step en pokriće kredita rezervama je uvećan na 16,3%.

Kreditni portfelj, u 000 EUR

Depoziti nebanke, u 000 EUR

Bilans stanja

Ukupna aktiva Banke na 31/12/2012. iznosi 476,2 miliona EUR. Smanjena je za 50 miliona EUR u 2012. godini, zbog smanjenja depozita i zaduženosti prema bankama i finansijskim institucijama. Udio Banke iznosi 17%.

Bruto kreditni portfelj Banke na 31/12/2012. iznosio je 388,8 miliona EUR. U odnosu na 31/12/2011. godine, portfelj je umanjen za 9,3%. Stopa pada kredita na nivou bankarskog sektora iznosila je 4,8%, tako da je udio Banke smanjen za 1 p.p. i iznosi 20,9%. Zadržana je struktura portfelja – 51% se odnosi na kredite Corporate-u, odnosno 49% na kredite Retail-u.

Depoziti nebankarskog sektora su u 2012. godini ostvarili pad od 5,8%. Povećana je baza depozita retail-a za 18 miliona EUR, dok su depoziti corporate-a značajno smanjeni. Udio Banke u ovom segmentu na kraju 2012. godine iznosi 18%.

Adekvatnost kapitala

Potrebe po kapitalu su se u 2012. godini smanjile u odnosu na 2011. godinu za cca 6 miliona EUR, prvenstveno usljed smanjenja kreditnog portfelja. Međutim, adekvatnost kapitala, odnosno koeficijent solventnosti, značajno je umanjen, usljed smanjenja raspoloživog kapitala za pokriće rizika, odnosno sopstvenih sredstava Banke. Sopstvena sredstva su smanjena za cca 22 miliona EUR u 2012. godini, kao posljedica poslovanja sa gubitkom. U skladu sa navedenim, koeficijent solventnosti je smanjen sa 12,7% na 8,2%.

Banka je preduzela brojne aktivnosti za poboljšanje adekvatnosti kapitala, među kojima su najznačajnije: smanjenje kreditnog portfelja, uvećanje kolaterala kroz pridobijanje dodatnih obezbjeđenja i ukrštanja postojećih i intenzivna naplata problematičnih plasmana.

Već je naglašeno da je matična banka NLB d.d. dokapitalizovala Banku, uloživši kroz dvije dokapitalizacije, jednu od 26,5 miliona EUR i drugu od 10,5 miliona EUR dodatnog akcionarskog kapitala i 4 miliona EUR hibridnog duga, koji predstavlja dopunski kapital. Druga dokapitalizacija (bez obzira na prilog sredstava koji je bio u decembru 2012. godine), zbog zakonskih rokova, nije mogla biti proknjižena pod 31.12.2012. godine, već tek u januaru 2013. godine. U slučaju uzimanja u obračun i ovog dodatnog iznosa, koeficijent solventnosti na 31.12.2012. godine bi iznosio 11,5%.

Poslovna aktivnost Retail

Fokus na postojeće klijente Banke i kvalitetnije ovladavanje kreditnim i operativnim rizicima, obilježili su poslovne aktivnosti u 2012. godini.

U segmentu poslovanja sa građanima, glavni poslovni cilj - održavanje tržišnog udijela, uz redefinisane poslovne procese u cilju kvalitetnijeg ovladavanja kreditnim i operativnim rizicima, je, u najvećoj mjeri, ostvaren.

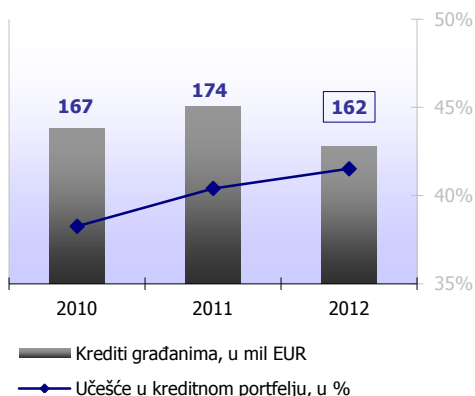
U nepovoljnom tržišnom ambijentu, stabilna baza depozita i kvalitetno upravljanje rizicima su imali prioritet u odnosu na rast kreditnog portfelja. Isto je za rezultat imalo kontrolisani pad kreditnog portfolija građana, uz zadržavanje visokog tržišnog učešća od preko 20%.

Kreditni građanima

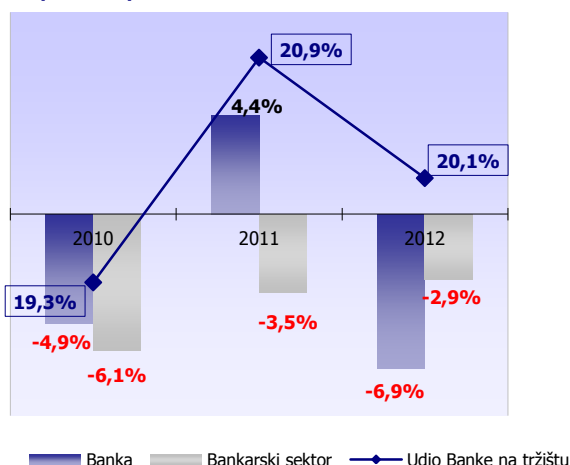
Trend smanjenja portfelja kredita građana posljedica je konzervativne kreditne politike tokom 2012. godine. Pored toga, u obzir treba uzeti i ukupan tržišni ambijent, koji je uticao na pad opšte potrošnje, pa time i tražnje za kreditnom podrškom. Godinu je obilježila tendencija klijenata za konsolidovanjem postojećih obaveza, kroz produženje ročnosti i gašenja nešto skupljih vidova kredita.

Podaci o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa stanovništvom pokazuju da je obim kreditne aktivnosti u 2012. godini bio za 2,9% niži u odnosu na prethodnu godinu. U istom periodu, obim kreditne aktivnosti Banke u ovom segmentu smanjen je za 6,9%. Banka je u 2012. godini zadržala tržišni udio na priližno istom nivou (smanjenje od 0,8 p.p.) i ostala prvi izbor njenih klijenata i pored veoma prisutne konkurencije.

Kreditni građanima, stanje na dan, u mil EUR

Stopa rasta/pada kredita i udio Banke na tržištu

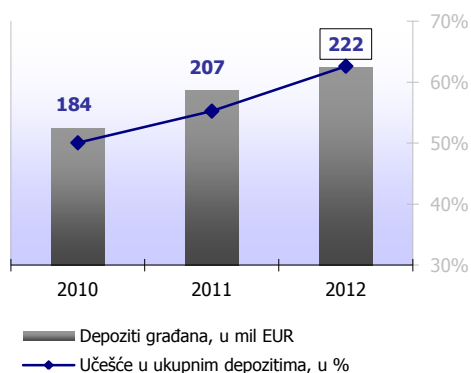

Depoziti građana

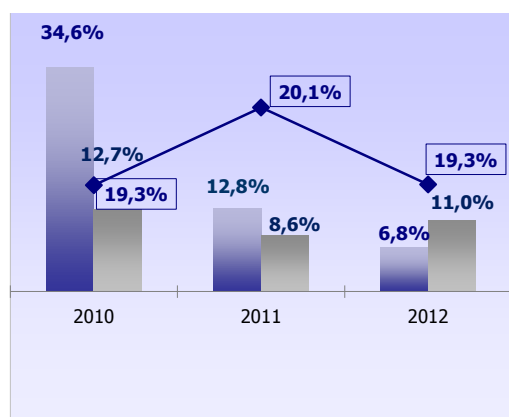
Širokom lepezom proizvoda namijenjenih štednji, Banka i u ovoj godini bilježi rast po depozitima građana.

Prema podacima o stanju bankarskog sektora Crne Gore u segmentu poslovanja sa građanima, obim depozita u sistemu je u 2012. godini bio za 11% veći u odnosu na 2011. godinu. Za isti period, NLB Montenegrobanka je deponentsku bazu uvećala za 6,8%, čime je zadržala tržišno učešće, uz minimalno smanjenje od 0,8 p.p..

Depoziti građana, stanje na dan, u mil EUR

Stopa rasta/pada depozita i udio Banke na tržištu

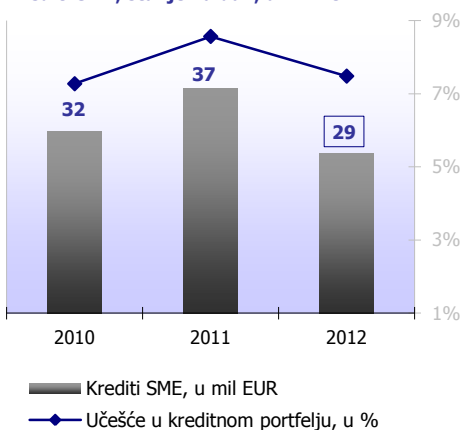
Banka Bankarski sektor Udio Banke na tržištu

Poslovanje sa SME segmentom

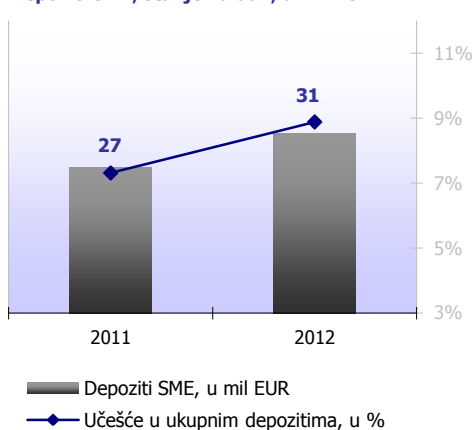
Glavni fokus Retail-a u 2012. godini je bio na konsolidaciji portfelja u SME segmentu, usljed strategije Banke koja se ogledala u konzervativnom pristupu i smanjenju kreditnog portfelja s jedne, kao i povećanju depozita pravnih lica, sa druge strane. U 2011. godini LTD koeficijent je iznosio 1,37, dok je u 2012. godini značajno poboljšán i iznosio je 0,94.

Poslovnu 2012. godinu su obilježili veoma ozbiljni izazovi u poslovanju privrede, sa naglašeno usporenom aktivnošću. Visok nivo zaduženja je pojačao nelikvidnost preduzeća, koja je uslovlila povećanje delikvencije u izmirivanju obaveza prema Banci, tako da je, pored prodajne aktivnosti, značajan fokus bio i na praćenju i sanaciji postojećeg portfelja. U tom dijelu, Banka je donijela cijeli set mjera za praćenje i rano reagovanje u naplati potraživanja.

Kreditni SME, stanje na dan, u mil EUR

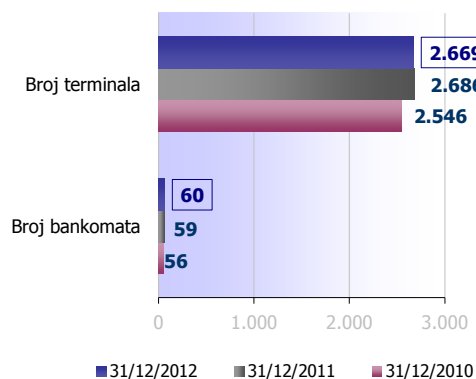
Depoziti SME, stanje na dan, u mil EUR

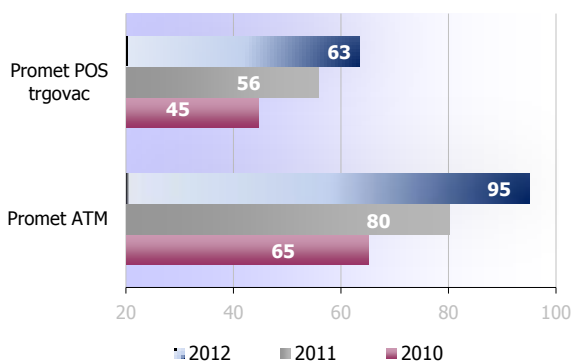
Napredni kanali prodaje

Sektor za direktno bankarstvo i brigu o korisnicima je u 2012. godini izmijenio ime i otpočeo proces uvođenja organizovanog i struktuiranog odnosa između klijenata i Banke. Kontakt centar je postavljen na čvrstim temeljima, kao bazični servis Banke, sa nekoliko pristupnih kanala (poziv, govorni automat, mail, SMS) i postavljen je sistem učešća kontakt centra u ranoj naplati potraživanja za retail klijente.

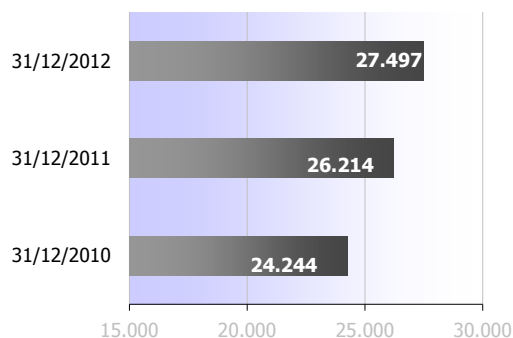
Broj bankomata i terminala

Promet po bankomatima i POS terminalima, u mil EUR

Broj aktivnih kartica na dan (korištenih u 90 dana)

Na pos terminalima, kao i na bankomatima, 2012. godina je bila rekordna u obimu transakcija i prometima. Prirodan rast kartičnih transakcija je pojačan aktivnim učešćem na tržištu i promocijom ovog sistema transakcionog bankarstva. Bez ulaganja u prihvatnu mrežu terminala i bankomata, a na bazi tehnoloških razvoja, postignut je značajan iskorak ka novim servisima (multi TID, installment, instant discount, additional field).

Banka je 2012. godine izdala i prvu installment karticu na tržištu Crne Gore, što je trasiralo put budućeg razvoja potrošačkih kredita.

Broj aktivnih kartica ima trend rasta, što je svakako pokazatelj strateškog usmerenja Banka ka ovom segmentu poslovanja. Izdavanje kartica je potpomognuto uvođenjem jedinstvene kartice na tržištu Crne Gore, gde je klijentu ostavljena sloboda izbora dizajna kartice.

U dijelu prihvata kartica, Banka je i 2012. godine nastavila trend i pozicionirala se na tržištu kao najznačajniji prihvatilac kartica. Na bankomatima je, po prvi put u Crnoj Gori, otpočet servis plaćanja računa za komunalije, od kojeg očekujemo da će u budućnosti biti standard za bill payment servise.

U dijelu poslovanja putem elektronskog bankarstva (NLB Klik i NLB Proklik) ostvareni su rekordni obimi, što nam daje za pravo da očekujemo nastavak razvoja transakcionog bankarstva i uključanjem novih servisa postojećim rešenjima udaljenog pristupa računima i banci.

Poslovna aktivnost Corporate

Poslovna aktivnost u 2012. godini je bila dominantno fokusirana na sanaciju portfelja, uvažavajući otežane uslove poslovanja i ukupan ekonomski ambijent u zemlji. Izdvojene su značajne rezervacije za potencijalne gubitke. Ipak, obezbijedena je adekvatna kreditna podrška najbonitenijim privrednim subjektima, dugogodišnjim klijentima Banke.

Nepovoljan poslovni ambijent, problemi u realnom sektoru, prevashodno u segmentu likvidnosti, bile su glavne karakteristike poslovnog ambijenta, od početka ekonomske krize u Crnoj Gori, pa samim tim i tokom 2012. godine. Uzimajući u obzir takvo poslovno okruženje, poslovna aktivnost Banke bila je orjentisana na saniranje kreditnog portfelja i poslovanje sa najbonitenijim crnogorskim preduzećima. NLB Montenegrobanka je, kroz svoj prepoznatljiv poslovni imidž i poslovnu strategiju, uspjela u datim okolnostima na najbolji način prepoznati potrebe klijenata i izaći im u susret i na taj način održati bazu najbonitenih klijenata na crnogorskom tržištu. Dodatno, likvidnost Banke je permanentno bila na nivou definisanih standarda i zakonske regulative.

Aktivnosti su bile usmjerene na:

- Sanaciju portfelja, kroz realizacije reprograma
- Značajno smanjenje portfelja u drugoj polovini godine, sa ciljem smanjenja rizikom ponderisane aktive
- Održavanje kreditne aktivnosti, kako bi se obezbijedila adekvatna podrška dugogodišnjim klijentima Banke
- Pružanje savjetodavne podrške klijentima u prevazilaženju poslovnih problema
- Sistematičan prenos dijela portfelja u Odjeljenje upravljanja problematičnim plasmanima

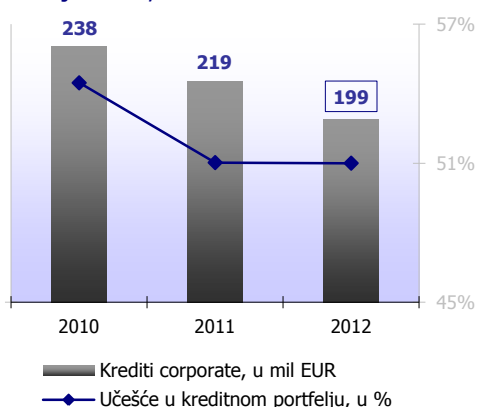
Kreditni portfelj corporate-a je u 2012. godini umanjen za 20 miliona EUR (11%). Na 31/12/2012. godine stanje portfelja iznosi 199 miliona EUR i na nivou je planiranog. Smanjenje portfelja se od druge polovine prethodne godine nametnulo kao jedan od prioriteta, obzirom na potrebu smanjenja rizikom ponderisane aktive, kao i potrebu usklađivanja odnosa kredita i depozita Banke.

Bez obzira na smanjenje stanja, godinu je obilježila značajna kreditna aktivnost - odobreno je 218 kredita, iznosa 132 miliona EUR. Odobreni iznosi u značajnom procentu su se odnosili na model realizacije reprograma kreditnih obaveza dužnika, a sve u cilju stvaranja uslova za dugoročnije uredno servisiranje obaveza.

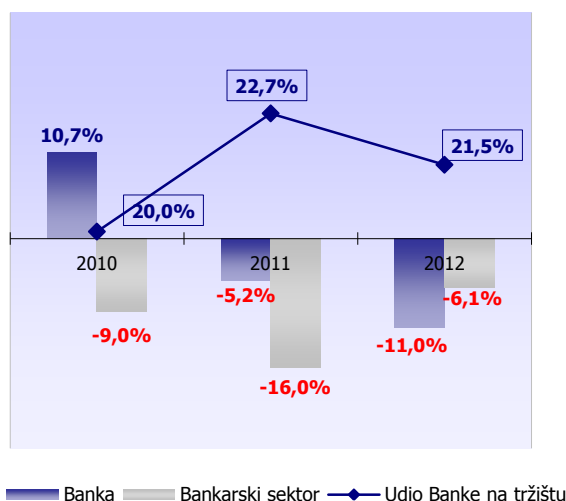
Na nivou bankarskog sektora Crne Gore, kreditni portfelj segmenta Corporate smanjen je 6%. Banka je udio na tržištu neznatno smanjila na 21,5%, čime se i dalje održala kao prva poslovna banka na tržištu u tom segmentu.

Podrška komitentima nije izostala ni u dijelu **garancijskih aranžmana**. Realizovano je 1.488 aranžmana, iznosa 79,2 miliona EUR.

Kreditni corporate, stanje na dan, u mil EUR

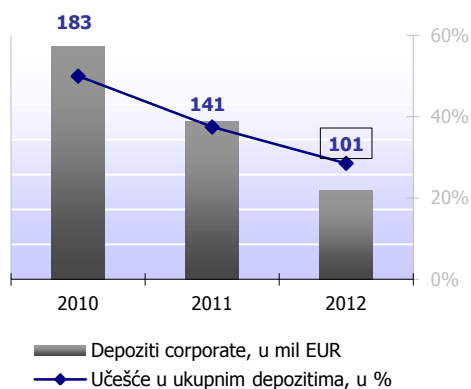
Stopa rasta/pada kredita i udio Banke na tržištu

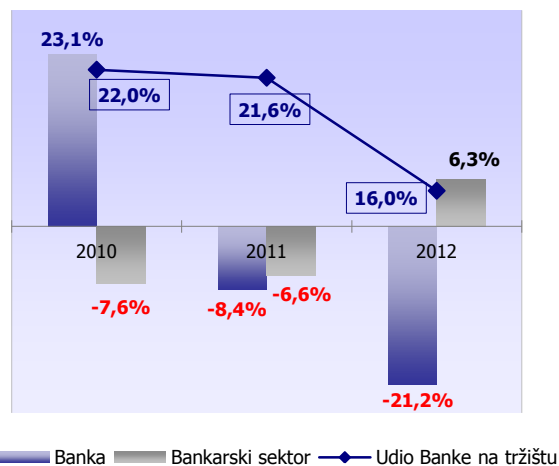
Depoziti privrede su smanjeni za 21%. Navedeno je posljedica opšte situacije u privredi, a, dijelom, i ciljanog smanjenja velike koncentracija depozita u ovom segmentu poslovanja.

Banka nije uspjela da isprati tržišno kretanje depozita privrede. Udio je u 2012. godini smanjen za 5p.p..

Depoziti corporate, stanje na dan, u mil EUR

Stopa rasta/pada depozita i udio Banke na tržištu

Upravljanje rizicima

U 2012. godini izrazili su se produženi efekti krize na slabljenje kvaliteta kreditnog portfelja. Pri tome, najviše uticaja je imala produbljena nelikvidnost privrede, što je uticalo, u manjoj ili većoj mjeri, na kreditnu sposobnost svih privrednih subjekata na tržištu.

Sa druge strane, Banka je pristupila "čišćenju aktive", u smislu preciznog razdvajanja plasmana na problematične plasmane, plasmane koji zahtijevaju intenzivno praćenje i plasmane zadovoljavajućeg boniteta. Pri tome, problematični plasmani su razdvojeni na dvije grupe plasmana: plasmani kod kojih je moguće, uz saradnju sa komitentom i pravilno restrukturiranje, uvesti plasman u redovnu otplatu i plasmani kod kojih je naplata izvjesna isključivo kroz realizaciju kolaterala.

U skladu sa navedenim, Banka se i organizaciono osposobila tako da što kvalitetnije sprovede proces praćenja, monitoringa i upravljanja svim, a prvenstveno problematičnim plasmanima.

Upravljanje kreditnim rizikom

U NLB Montenegrobanki kreditnim rizikom upravlja se kako na nivou pojedinog kreditnog plasmana, tako i na nivou cjelokupnog portfelja.

U tom smislu, od suštinskog značaja jeste sprovođenje dobrih praksi, internih procedura i politika, kao i eksternih propisa vezanih za efikasno mjerenje, praćenje i upravljanje kreditnim rizikom.

Prije donošenja odluke o odobravanju pojedinog plasmana, koji bi Banku izložio kreditnom riziku, svakom klijentu utvrđuje se bonitet i gornja granica zaduživanja.

Bonitet klijenta bazira se na analizi njegove finansijske pozicije, poslovnih performansi, dosadašnjoj saradnji sa Bankom, i sposobnosti da u budućem poslovanju generiše dovoljno novčanih tokova koji bi omogućili izmirivanje obaveza prema Banci.

Gornja granica zaduženja klijenta određuje se, prije svega, na bazi kreditne sposobnosti, ocjene studije izvodljivosti investicije i ostalih elemenata koji su vezani za sposobnost klijenta da izađe u susret obavezama po osnovu kreditne izloženosti prema Banci i određuje se posebno za kratkoročne, a posebno za dugoročne plasmane.

Struktura portfelja redovno se prati po sljedećim segmentima: bonitet, vrsta komitenta, velike izloženosti, djelatnosti, nekvalitetna aktiva, NPL, restrukturirani krediti, obezbjeđenja itd.

U 2012. godini, naglasak kod praćenja i upravljanja kreditnim rizikom, kao što je već navedeno, bio je na što boljem upravljanju problematičnim plasmanima, sprečavanju daljeg slabljenja portfelja, pridobijanju dodatnog, odnosno ukrštanju postojećeg kolaterala, adekvatnom rezervisanju plasmana u smislu obezbjeđivanja zadovoljavajućeg stepena pokrića ukupnog portfelja, kao i pokrića problematičnih plasmana rezervama.

Upravljanje tržišnim rizicima

S obzirom na ne tako značajan obim poslovanja u stranoj valuti, izloženost valutnom riziku je na veoma niskom nivou. Svakako, izloženost valutnom riziku prati se i upravlja na dnevnom nivou (dnevno izvještavanje i zatvaranje pozicija), putem održavanja valutnih pozicija u okviru interno propisanih limita. Takođe, na dnevnom nivou, vrši se izračunavanje VaR portfelja stranih valuta.

Utvrđivanje izloženosti kamatnom riziku vrši se na osnovu Gap analize za različite vremenske periode, posebno za stavke sa fiksnom, a posebno za stavke sa varijabilnom kamatnom stopom, kao i agregatno. Na taj način mjeri se uticaj promjene tržišnih kamatnih stopa, na kretanja neto kamatne marže. Upravljanje rizikom kamatne stope vrši se zatvaranjem pozicija unutar interno propisanih limita, kao i primjenom izvedenih finansijskih instrumenata u svrhu hedging-a pozicija.

Takođe, Banka mjeri uticaj promjena tržišnih kamatnih stopa na neto kamatnu maržu.

Banka u skladu sa Strategijom investiranja u hartije od vrijednosti bankarske knjige investira u državne obveznice najvišeg boniteta, u svrhu obezbjeđivanja potrebne sekundarne likvidnosti.

Upravljanje operativnim rizikom

Upravljanje operativnim rizikom u Banci regulisano je kroz Politiku upravljanja operativnim rizicima i Okvir upravljanja operativnim rizicima, gdje je precizno definisan način identifikacije, ocjenjivanja i savladavanja, odnosno praćenje, upravljanje i davanje predloga mjera za otklanjanje izloženosti i posljedica nastalih po osnovu izloženosti operativnim rizicima.

Banka je u 2012. godini najveću pažnju poklonila upravljanju operativnim rizikom na kreditnom procesu, kao potencijalnom izvoru značajnih štetnih događaja.

Pored navedenog, Banka posvećuje značajnu pažnju identifikaciji, mjerenju, praćenju i upravljanju strateškim rizikom i rizikom ugleda, kao i rizikom kapitala i rizikom profitabilnosti (kao materijalno značajnim rizicima) i svim ostalim rizicima koji nisu materijalno značajni, kao što su rizik zemlje, rizik druge ugovorne strane i sl.

Upravljanje rizikom likvidnosti

Upravljanje likvidnošću, kako operativnom tako i strukturnom, u NLB Montenegrobanki regulisana je Politikom i Strategijom upravljanja likvidnošću, Planom upravljanja likvidnošću u nepredviđenim situacijama i Uputstvima i Procedurama za upravljanje likvidnošću. Svi navedeni dokumenti, na predlog Odbora za upravljanje bilansnim odnosima, usvojeni su od strane Odbora direktora.

Politikom upravljanja likvidnošću definiše se rizik likvidnosti, određuju načini i postupci za adekvatno upravljanje i mjerenje rizika likvidnosti, definišu odgovornosti i nadležnosti organa Banke u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti, utvrđuje način provjeravanja trenutnog stanja likvidnosti i budućih novčanih tokova, kao i preduzimanje mjera za ostvarivanje ciljeva optimalne likvidnosti Banke.

Plan za upravljanje likvidnošću u nepredviđenim situacijama definiše smjernice i postavlja plan aktivnosti koje imaju za cilj prepoznavanje problema i iznalaženje najboljih rješenja u uslovima nastanka nepredviđenih okolnosti, odnosno održavanje likvidnosti koja garantuje nesmetano obavljanje poslova i zaštitu interesa deponenata, kreditora i akcionara banke.

Praćenje i upravljanje rizika likvidnosti u NLB Montenegrobanki za cilj ima sljedeće:

- Obezbeđivanje adekvatnih rezervi likvidnosti koje omogućavaju izmirivanje svih dospjelih obaveza;
- Minimiziranje troškova održavanja likvidnosti;
- Optimiziranje stanja likvidnosnih rezervi;
- Obezbeđivanje odgovarajućeg nivoa likvidnosti za različite slučajeve i stepene stresnih scenarija;
- Predviđanje nastanka vanrednih uslova, odnosno kriznih razmjera i izvođenje usvojenih kriznih planova, ukoliko se takva predviđanja ostvare.

Upravljanje problematičnim plasmanima

Imajući u vidu poslovni ambijent i izraženu ekonomsku krizu koja je zahvatila i realni i finansijski sektor i značajno otežala naplatu potraživanja i povećala broj problematičnih plasmana, Banka je intenzivirala aktivnosti naplate, koja sprovodi Sektor pravnih poslova i upravljanja problematičnim plasmanima.

Aktivnosti Odjeljenja se zasnivaju na identifikaciji i rješavanju problematičnih plasmana fizičkih lica sa brojem dana kašnjenja preko 90 i pravnih lica sa brojem dana kašnjenja preko 120 dana, a koji kao sredstvo obezbjeđenja imaju hipoteku nad nepokretnostima.

U cilju intenziviranja naplate i pravovremenog identifikovanja problema u servisiranju obaveza, Odjeljenje se bavilo i plasmanima na listi „intenzivnog praćenja“, koja obuhvata klijente koji po broju dana kašnjenja ne ispunjavaju uslove za prenos u odjeljenje upravljanja problematičnim plasmanima, ali zahtevaju pažljivu obradu i praćenje poslovanja.

Osnovni cilj intenzivnog praćenja klijenata je bio sanacija klijentovog položaja i smanjenje rizika Banke u poslovanju sa rizičnim klijentom, definisanje strategije praćenja klijenta i nastavka dalje poslovne saradnje; nadzor nad procesom poslovno-finansijskog prestrukturisanja klijenta; predpriprema polazišta za eventualnu sudsku naplatu.

U nastavku slijedi pregled najznačajnijih aktivnosti:

- Analiza problematičnog plasmana i identifikovanje mogućih rješenja (pregovori sa klijentom i sagledavanje realnih mogućnosti za urednije servisiranje obaveza ili izmirenje kompletnog duga),
- Restrukturiranje i sanacija plasmana, nakon analize poslovanja i pregovora sa dužnikom, odnosno identifikovanje mogućih izvora otplate, uz eventualno poboljšanje sredstava obezbjeđenja,
- Sporazumno izmirenje duga i regulisanje odnosa dužnika,
- Aktivnosti u sprovođenju upravnog postupka i aktiviranja sredstava obezbjeđenja (hipoteka i fiducija),
- Saradnja sa agencijama za nekretnine u cilju intenziviranja prodaje hipotekovanih nepokretnosti,
- Pregovori sa regionalnom agencijom za otkup dijela potraživanja,
- Definisanje predloga za stečenu aktivu.

Sve aktivnosti su usmjerene ka umanjeњу izloženosti Banke, uz poboljšanje sredstava obezbjeđenja i izvora otplate duga.

U 2012. godini portfelj Odjeljenja upravljanja problematičnim plasmanima je dostigao broj od 534 dužnika (pravnih i fizičkih lica) sa ukupnim stanjem duga, zaključno sa 31.12.2012. godine u iznosu od 111,1 milion EUR.

Finansijska tržišta

Iako je Banka u 2012. godini zabilježila pad depozita nebankarskog sektora, pojačana je sekundarna likvidnost Banke. Aktivnim učešćem na domaćem i ino tržištu visoko-bonitenih hartija od vrijednosti, Banka je u 2012. uvećala portfelj sekundarnih rezervi za cca 17 miliona EUR. Na dan 31.12.2012. ukupno stanje sekundarnih rezervi čini 8% bilansne sume.

Na kraju 2012. godine, Banka nije imala zaduženosti po osnovu korišćenja kratkoročnih izvora finansiranja – money market linija, dok je zaduženost po osnovu dugoročnih kreditnih linija smanjena.

Na osnovu adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti, svi parametri likvidnosti bili su u okviru propisanih limita.

U cilju što boljeg upravljanja strukturnom likvidnošću i približavanja zahtjevima Basela III, Banka je i dalje prati koeficijent likvidnosti – LCR.

Trgovanje

NLB Montenegrobanka se i u 2012. godini može pohvaliti značajnim brojem odrađenih transakcija na FX tržištu, kao i činjenicom da je, uprkos krizi, uspjela uredno da servisira sve potrebe tržišta za valutama.

Takođe, zahvaljujući dobroj saradnji sa ino korespondentima, a u cilju ostvarivanja zajedničkog interesa i očuvanja dobre poslovne saradnje sa svojim klijentima, Banka nudi usluge trgovanja valutama po trenutno važećim uslovima na finansijskom tržištu, bez tarifiranja istih u vidu dodatnih naknada.

Banka je tokom posmatrane poslovne godine nastavila sa korišćenjem brze i efikasne platforme za obavljanje FX i MM poslova.

Kastodi i depozitarni poslovi

Banka je i tokom 2012. godine nastavila da uspješno nudi **kastodi usluge** svojim klijentima, kako na domaćem tako i na ino tržištu. Naš pristup, od samog početka razvoja kastodi poslovanja, usmjeren je ka trajnom stvaranju i razvijanju kvalitete usluge.

U Banci je realizovan značajno veći broj transakcija (za 75%) na domaćem i ino tržištu u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, došlo je do povećanja ukupne vrijednosti portfolija o kojem se Banka stara, usljed prenosa portfelja hartija klijenata sa drugih računa na račun NLB kastodi banke.

U skladu sa novim Zakonom o investicionim fondovima, sredinom 2012. godine Banka je dobila licencu za obavljanje depozitarnih poslova, koji podrazumijevaju vođenje kompletne imovine za investicione fondove. Za potrebe obavljanja ovih poslova izvršena je nadogradnja postojećeg softvera i time su se stekli svi neophodni uslovi za širenje mreže klijenta.

Na ovaj način, Banka nastavlja sa praksom stalnog osavremenjivanja i praćenja svih relevantnih tokova na svjetskim tržištima, sa ciljem da klijenti uvijek dobiju najviši nivo usluga.

Platni promet

U **nacionalnom platnom prometu** ostvaren je ukupan obim prometa od 2.688 miliona EUR (pad obima u odnosu na 2011 godinu za 5%). Na nivou sektora Crne Gore, promet je manji za 1,3%.

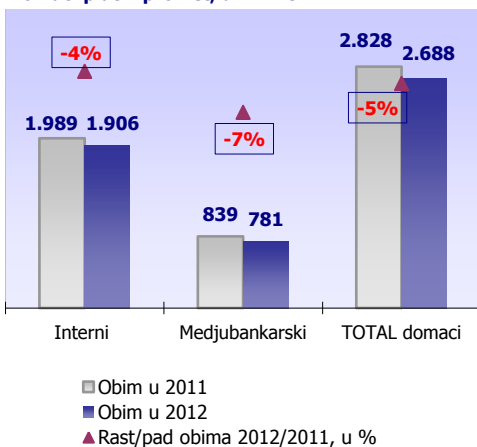
Na navedene kvantitativne podatke prvenstveno je uticala nelikvidnost i blokada računa većeg broja klijenta banke.

Postignuti rezultati su ostvareni uz maksimalno poštovanje svih profesionalnih standarda u platnom prometu, bez zadržavanja naloga i uz maksimalnu efikasnost.

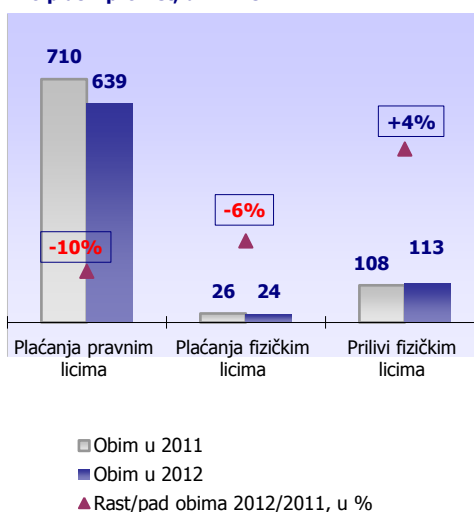
Ino platni promet je ostvario ukupan obim transakcija u iznosu od 776 miliona EUR, od čega su plaćanja pravnih lica 639 miliona EUR, plaćanja fizičkih lica 24 miliona EUR, a prilivi fizičkih lica 113 milion EUR.

Osnovni razlozi negativnih trendova u odnosu na prethodnu godinu su: pogoršanje ukupne ekonomske situacije u 2012. godini, pad likvidnosti preduzeća i platežne sposobnosti građana, kao i smanjen obim kreditne aktivnosti banaka.

Domaći platni promet, u mil EUR

Ino platni promet, u mil EUR

Informaciona tehnologija

Tokom 2012. godine u oblasti informacione tehnologije uspješno je realizovano niz infrastrukturnih i aplikativno-tehnoloških projekata, u cilju obezbjeđenja veće pouzdanosti i sigurnost cjelokupnog informacionog sistema i adekvatne IT podrške poslovnim procesima i razvojnim inicijativama.

U dijelu infrastrukturnih projekata uspješno je implementirano više rješenja koji za cilj imaju povećanje sigurnosti, pouzdanosti i raspoloživosti cjelokupnog informacionog sistema. Zamjenom produkcionih DB servera u primarnom data centru i servera u DR data centru obezbijeđen je nesmetan i siguran rad baze podataka, a time i cjelokupnog poslovnog core rješenja. U zgradi centrale banke je realizovan projekat izvođenja dodatne kablože, zbog nedovoljnog broja mrežnih utičnica na radnim mjestima po spratovima. Time je obezbijeđena kvalitetnija konekcija radnih stanica u mrežu banke. Započeta je i realizacija centralizovanog backupa serverske i korisničke infrastrukture koja će omogućiti automatski backup podataka sa radnih stanica, kao i automatski backup podataka sa serverske infrastrukture. U cilju veće sigurnosti i skalabilnosti zamijenjeni su firewall sistemi na DR lokaciji i na primarnoj lokaciji. Time je nivo sigurnosti podignut na znatno veći nivo i postignuta modularnost upotrebom novih tehnika virtuelizacije samih firewall sistema. U cilju realizacije kvalitetne sinhronizacije vremena na svim uređajima u mreži implementirana su rješenja sa NTP serverima na primarnoj i DR lokaciji i tako omogućena automatska sinhronizacija tačnog vremena na svim uređajima u mreži. Hardverski resursi virtuelne platforme su unaprijeđeni, kako bi bili adekvatni za implementaciju novih poslovnih servisa.

U dijelu aplikativno tehnoloških rješenja završen je rad na implementaciji AAA revizijskog rješenja za core softver. Interno je razvijen i implementiran softver za help desk podršku i centralnu administraciju korisnika, kroz koji se centralizovano i modularno vodi sva evidencija vezano za pruženu help desk podršku i administraciju korisnika. Implementacijom ovih softverskih modula omogućena je struktuirana i transparentna komunikacija i veća efikasnost uz poštovanje svih internih pravila i odgovornosti zaposlenih. Sa kompanijom Microsoft je obnovljen EA ugovor za licence koje se koriste u sistemu u narednom trogodišnjem periodu. Započeta je implementacija softverskog rješenja za AML, što je jedan od zajedničkih projekata na novou Grupe. Završetak implementacije se očekuje u I kvartalu 2013. godine. Gotovo svi implementirani servisi su realizovani na virtuelnoj platformi i time postignuta veća pouzdanost implementiranih servisa i jednostavnija administracija istih.

Core softversko rješenje je unaprijeđeno sa velikim brojem razvojnih i izvještajnih funkcija u saradnji sa ostalim poslovnim sektorima banke. Pripremljen je i inoviran veći broj dokumenata (procedure, uputstva) kojima se definiše i dokumentuje rad u IT, time pruža i bolja podrška poslovnim procesima uz istovremeno efikasnije i kvalitetnije upravljanje i kontrolisanje rizika.

Društvena odgovornost

Upravljanje kadrovima

Društvo i okolina

Upravljanje kadrovima

- Ukupan broj zaposlenih na dan 31.12.2012.godine je 329
- Tokom 2012. broj je smanjen za 9
- Prosječna starost zaposlenih: 41 godina
- Prosječni radni staž zaposlenih: 14 godina

Na području upravljanja ljudskim resursima (HRM) se tokom 2012. godine nastavilo sa sprovođenjem intenziviranih aktivnosti koje doprinose uspostavljanju upravljanja ljudskim resursima kao poslovne funkcije.

Prošlu godinu je na području upravljanja ljudskim resursima značajno obilježilo uvođenje Fitness projekta, koji teži postizanju ušteda u poslovanju Banke. Sprovođenjem aktivnosti racionalizacije u upravljanju ljudskim resursima u 2012.godini postignute su planirane uštede na području kadrova i pripremljen dalji redosljed planiranih aktivnosti za 2013.godinu.

Posebna pažnja je posvećena sistematičnom pristupu zapošljavanju, sa naglaskom na povećanju interne mobilnosti zaposlenih, koja se promovisala u okviru organizacionih jedinica i između profila radnih mjesta.

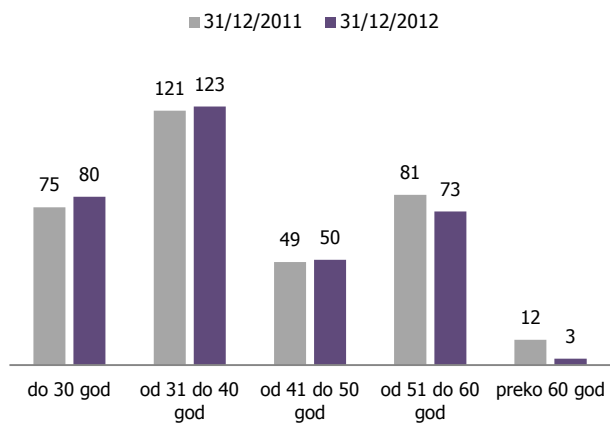
Tokom čitave godine aktivno se uspostavljao i izvodio ciljani proces edukacije zaposlenih na svim nivoima. Pripremljen je i komuniciran plan treninga za zaposlene, osmišljen u skladu sa potrebama poslovnih procesa Banke.

U neposrednom radu rukovodioca sa zaposlenima je uveden novi razvojni alat, tzv. sistem godišnjih razgovora koji je, uopšteno govoreći, dobro prihvaćen od strane zaposlenih i njihovih pretpostavljenih, kao nova mogućnost za kvalitetniju međusobnu komunikaciju i praćenje uspješnosti u radu.

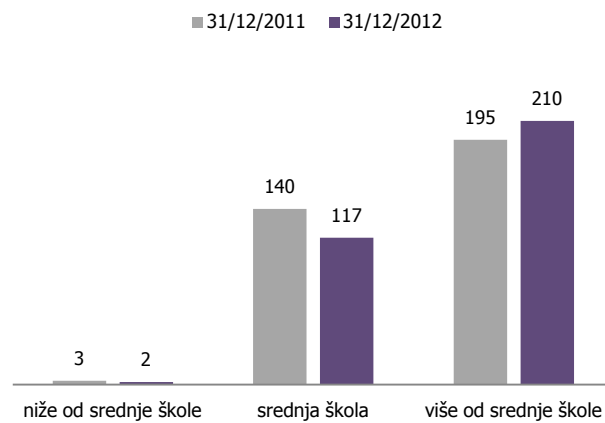
U posljednjem kvartalu 2012.godine se po prvi put izmjerila organizaciona klima u Banci, a otpočelo se i sa aktivnostima za otkrivanje talenata među zaposlenima u okviru procesa utvrđivanja razvojnog potencijala zaposlenih.

Navedenim aktivnostima, među kojima preovlađuju procesi i aktivnosti koje se u NLB Montenegrobanci izvode po prvi put, Banka teži sve većoj implementaciji novih standarda u oblasti ljudskih resursa. Vjerujemo da će upravo prenos dobrih praksi sa područja upravljanja ljudskim resursima na duge staze ciljano dovesti do integracije svih zaposlenih u kompaniji, razvijati njihovu zainteresovanost i fleksibilnost, a NLB Montenegrobanku i dalje promovisati kao najboljeg i poželjnog poslodavca.

Promjene u broju zaposlenih / starosna struktura

Promjene u broju zaposlenih / obrazovna struktura

Društvo i okolina

Tokom 2012. godine, NLB Montenegrobanka je nastavila sa aktivnostima kojima nastoji potvrditi svoju poziciju odgovornog člana društvene zajednice, koji doprinosi unapređenju sredine u kojoj posluje.

Ključni segment, u dijelu sponzorstava i donacija, kojima je NLB Montenegrobanka pomogla razvoju lokalne sredine, bili su usmjereni na aktivnosti koje se tiču zaštite životne sredine, sporta i humanitarnih aktivnosti. U nastavku izdvajamo najznačajnije od njih.

Zaštita životne sredine i turizam

Najznačajnije aktivnosti u domenu zaštite životne sredine i tokom 2012. godine bile su se projekta *Obradujmo prirodu*, kojim se dugoročno razvija saradnja Banke sa Nacionalnim parkovima Crne Gore, kroz izdavanje 0,1% od transakcije Visa Elektron karticama sa motivima nacionalnih parkova. U 2012. godini partnerskim angažmanom na projektu *Obradujmo prirodu*, Nacionalni parkovi Crne Gore sa NLB Montenegrobankom su razvili projekat, koji uključuje više osnovnih škola, a zajedničkim akcijama će djelovati na podizanje ekološke svijesti kroz promotivne aktivnosti, te na taj način biti primjer društveno odgovornog odnosa prema životnoj sredini i edukaciji mladih, dok će se uključivanjem Ministarstva prosvjete i sporta svaka od navedenih aktivnosti podići na veći nivo, koji ima za posljedicu uključivanje i mobilizaciju ciljnih grupa. Projektom, čija će puna realizacija biti tokom 2013. godine, imaće za cilj i rješavanje četiri osnovna nedostatka, prisutna u ovom segmentu, a to su:

- Razvoj pozitivnog odnosa prema prirodi i usvajanju novih znanja o zaštiti prirode,
- Kreiranje ekološki svjesnih generacija,
- Usvajanje evropskih normi o zaštiti životne sredine,
- Primjena aktivne nastave u obrazovnom sistemu Crne Gore.

Važna podrška krovnoj organizaciji koja doprinosi promociji i razvoju turizma, *Nacionalnoj turističkoj organizaciji*, imala je za cilj da pomogne brojne aktivnosti koje doprinose valorizaciji njenih prirodnih vrijednosti, kako bi što veći broj turista mogao da uživa u njenim ljepotama, ali i da utiče na unapređenje ponude i njeno usklađivanje sa međunarodnim standardima.

Sport

NLB Montenegrobanka je u 2012. godini pružala snažnu podršku razvoju sporta u Crnoj Gori, sa ciljem pozitivnog uticaja na zajednicu kroz promovisanje ključnih vrijednosti koje sport sobom nosi. Najznačajnije sponzorstvo je svakako sponzorstvo nacionalne fudbalske reprezentacije (*FSCG*) koja je i u prethodnoj godini osvarila značajne uspjehe i zavrijedila poziciju koja je čini reprezentacijom, iako najmlađom, postiže izvanredne rezultate, koji treba da joj omoguće učešće na predstojećem svjetskom prvenstvu. Podrška je bila vidljiva i kod sponzorstva tenisa i prvog međunarodnog ATP turnira, pod pokroviteljstvom *teniskog kluba 'As'*, organizovanog u glavnom gradu.

Svakako, *Vaterpolo i plivački savez Crne Gore* je dobio podršku u 2102. godini, a kako i zaslužuje, jer se radi o sportu u kojem Crna Gora ostvaruje izvanredne rezultate na međunarodnom planu, što značajno utiče na popularizaciju sporta uopšte.

Inovacije i kultura

NLB Montenegrobanka je 2012. godine bila zlatni sponzor *Web Fest .ME 2012*, najvećeg regionalnog Internet festivala, posvećenog promociji i unapređenju Interneta i svim vrijednostima koje javnosti donosi globalna mreža. Peto izdanje festivala *Web Fest .ME* nosio je zvučni slogan: *LIFE IS WEB!* (Život je web).

Kultura je segment koji je u stalnom fokusu, a NLB Montenegrobanka je u prethodnoj godini podržala više događaja, koji su od važnosti za unapređenje kulturne ponude, koja doprinosi cjelokupnom razvoju zajednice.

Humanost

Kao i ranijih godina, NLB Montenegrobanka je i tokom 2012. godine pomogla više institucija i događaja, koje su u stalnoj potrebi za unapređenjem svojih usluga, a koje rade za one kojima je pomoć najpotrebnija.

Krajem 2012. godine zaposleni u NLB Montenegrobanki su donirali krv nacionalnom transfuziološkom odjeljenju.

Izvještaj nezavisnog revizora u skraćenom obliku

Izvještaj revizora

Bilans uspjeha

Bilans stanja

Izvještaj o promjenama na kapitalu

Izvještaj o novčanim tokovima

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica (u daljem tekstu „Banka”) koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine i bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, propisima Centralne Banke Crne Gore i Napomenom 2 uz ove finansijske izveštaje, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtevaju da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza finansijskih izveštaja.

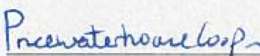
Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, propisima Centralne Banke Crne Gore i Napomenom 2 uz ove finansijske izveštaje.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikovanja našeg mišljenja skrećemo pažnju na Napomenu 2.3 koja ukazuje na činjenicu da je Banka ostvarila neto gubitak u iznosu EUR 49.807 hiljada u godini završenoj 31. decembra 2012, kao i da je koeficijent solventnosti Banke ispod zakonom propisanog nivoa definisanim Odlukom o adekvatnosti kapitala banke. Ove činjenice, zajedno sa ostalim faktorima obelodanjenim u Napomeni 2.3 ukazuju na postojanje materijalno značajne neizvesnosti koje mogu negativno da utiču na pretpostavku stalnosti poslovanja Banke.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica

Podgorica, 05. jun 2013. godine

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Rimski trg 50, Poslovni Centar Kruševac, 20000 Podgorica, Crna Gora
T: +382 20 234 352, F: +382 20 234 324, www.pwc.rs

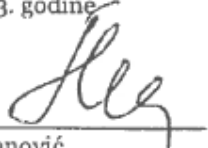
NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE

	Napomena	2012	2011
Prihodi od kamata	2.4,3	33.201	39.118
Rashodi kamata	2.4,3	(15.923)	(17.771)
Neto prihodi od kamata		17.278	21.347
Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima	2.6,2.21,4	(59.550)	(14.519)
Neto prihodi		(42.272)	6.828
Prihodi od naknada	2.4,5	10.312	10.712
Rashodi naknada	2.4,5	(4.502)	(4.168)
Neto prihodi od naknada		5.810	6.544
Neto prihodi od kamata i naknada		(36.462)	13.372
Operativni prihodi	6	1.030	1.433
Opšti i ostali troškovi	7	(14.383)	(14.452)
Neto (rashodi)/prihodi prije poreza na dobit		(49.815)	353
Porezi i doprinosi iz dobitka	2.7,8	8	(52)
Neto (gubitak)/dobitak		(49.807)	301
Zarada po akciji / u EUR	2.8	(15,515)	0,130

U Podgorici,

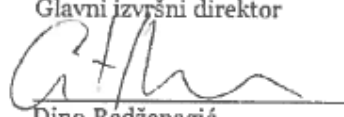
05. jun 2013. godine

 Svetlana Ivanović
 Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Potpisano u ime Banke:

 Anton Ribnikar
 Glavni izvršni direktor

 Dino Redžepagić
 Izvršni direktor

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2012. GODINE

	Napomena	2012	2011
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	2.9,9	103.326	87.049
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.10,10	35.796	18.625
Kreditni i poslovi lizinga	2.12,11	388.849	428.737
Minus: Rezerve za kreditne gubitke	2.6,17	(63.223)	(22.052)
Neto krediti	11	325.626	406.685
Factoring i forfeting	12	859	1.067
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.13,13	4.321	5.231
Stechena aktiva	2.14,14	807	128
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	2.15,15	371	383
Ostala aktiva	2.12,2.16,16	5.653	6.991
Minus: Rezerva za potencijalne gubitke na ostalu aktivu	2.6,17	(557)	(413)
Ukupna aktiva		476.202	525.746
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	18	354.885	376.246
Obaveze po osnovu kastodi poslova		1	1
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	2.17,2.18,19	61.883	82.717
Obaveze prema Vladi	20	5.052	4.704
Derivativne finansijske obaveze kao instrument zaštite	2.11,21	200	441
Ostale obaveze	22	21.376	10.308
Rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	2.6,2.21,17	3.225	2.359
Subordinisani dugovi i hibridni instrumenti	23	14.000	10.000
Ukupne obaveze		460.622	486.776
Kapital			
Akcijski kapital	2.19,24	39.425	12.925
Emisiona premija	24	7.146	7.146
Ostali kapital	24	5.581	5.664
Nerasporedjena dobit (Akumulirani gubitak)	24	(36.572)	13.235
Ukupan kapital		15.580	38.970
Ukupna pasiva		476.202	525.746

U Podgorici,
05. jun 2013. godine

Svetlana Ivanović
Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Potpisano u ime Banke: P.O.

Anton Ribnikar
Glavni izvršni direktor

Đino Redžepagić
Izvršni direktor

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

	Aksijski kapital	Emisiona premija	Rezerve kapitala	Neraspoređe- na dobit (Akumulirani gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2012.	12.925	7.146	5.704	12.934	38.709
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	(40)	-	(40)
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	301	301
Stanje na dan 31.12.2012.	12.925	7.146	5.664	13.235	38.970
Emisija akcija	26.500	-	-	-	26.500
Troškovi emisije	-	-	(161)	-	(161)
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	78	-	78
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	(49.807)	(49.807)
Stanje na dan 31.12.2012.	39.425	7.146	5.581	(36.572)	15.580

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NOVČANIM TOKOVIMA

	2012	2011
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata i naknada	42.770	50.151
Odlivi po osnovu plaćenih kamata i provizija	(20.218)	(21.061)
Odlivi po osnovu zarada i troškova	(12.848)	(12.721)
Prilivi od dividendi	-	5
Prilivi od ostalih prihoda	1.419	1.207
Priliv iz poslovanja prije promjena na poslovnim sredstvima	11.123	17.581
<i>Smanjenje (povećanje) na poslovnim sredstvima</i>		
Neto povećanje potraživanja po kreditima	22.157	(3.439)
Kratkoročna sredstva	10	332
<i>Smanjenje (povećanje) poslovnih obaveza</i>		
Neto smanjenje (povećanje) obaveza po depozitima	(21.361)	8.289
Neto povećanje (smanjenje) u ostalim obavezama	11.439	(951)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti prije poreza na dobit	23.368	21.812
Odliv gotovine po osnovu poreza na dobit	(74)	(27)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	23.294	21.785
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Otuđenje osnovnih sredstava	74	74
Kupovina hartija od vrijednosti kojima se ne trguje	(16.316)	(1.443)
Kupovina postrojenja i opreme	(466)	(1.083)
Povraćaj osnivačkog uloga	128	-
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	(16.580)	(2.452)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv po osnovu dugoročnog kredita	(20.491)	(5.654)
Priliv po osnovu hibridnog instrumenta	4.000	-
Emisija akcija	26.500	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	10.009	(5.654)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	16.723	13.679
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda (Napomena 9)	87.049	73.382
Učinci od promjene kursa razmjene	(446)	(12)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (Napomena 9)	103.326	87.049

NLB Montenegrobanka ad Podgorica, Stanka Dragojevića 46, Podgorica, Crna Gora
T: +382 20 402 000; Fax: +382 20 402 212; E-pošta: info@nlb.me
Internet: www.nlb.me; SWIFT: MNBAMEPG